

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΗ

Σύστασης Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, κατά το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ) και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών» για τη διερεύνηση τυχόν εγκλημάτων, που έχουν τελέσει, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι κάτωθι:

1. Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης)

2. Αυγενάκης Ελευθέριος

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. Η ελληνική κοινωνία τις τελευταίες εβδομάδες συγκλονίζεται από το σκάνδαλο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), που καταβάλλει κοντά στα τρία (3) δισεκατομμύρια ευρώ ενισχύσεις ετησίως, σε περίπου εξακόσιες/ους ογδόντα χιλιάδες (680.000) Ελληνίδες και Έλληνες γεωργούς και κτηνοτρόφους. Ένα σκάνδαλο, που αναδείχθηκε από ενδελεχή έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, που αφορά, μεταξύ άλλων, καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες, **«κατά την περίοδο 2019-2022, σημαντικός αριθμός ατόμων παρουσιάστηκε ψευδώς ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση Δικαιωμάτων Ενίσχυσης από το Εθνικό Απόθεμα»**.

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν είναι απλώς ένα οικονομικό σκάνδαλο διαφθοράς. Μέσα από τον ογκώδη φάκελο των τριών χιλιάδων (3.000) σελίδων, με τις κρίσιμες μαρτυρίες και τις εκατοντάδες επίμαχες νόμιμες συνακροάσεις, αναδείχθηκε μια δυσώδης υπόθεση διασπάθισης ενωσιακού χρήματος, με σκοπό τον εκμαυλισμό συνειδήσεων και την εξαγορά ψήφων, προς όφελος της Νέας Δημοκρατίας. Αποκαλύπτεται η εμπλοκή υψηλόβαθμων κυβερνητικών στελεχών, βουλευτών, «γαλάζιων» παραγόντων σε παράνομες ενισχύσεις, με το μισό Υπουργικό Συμβούλιο να αναφέρεται σε αυτές. Ένα σύστημα διαπλοκής,

που ξεκινούσε από την κορυφή της πολιτικής-κομματικής πυραμίδας της Ελλάδας, εκμαυλίζοντας τους πολίτες με αντάλλαγμα την κομματική τους προτίμηση, με κατάχρηση δεκάδων, πιθανά εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ, που έλειψαν από την ύπαιθρο, από τις αγρότισσες και τους αγρότες της πατρίδας, από την αγροτική ανάπτυξη και τον αγροτικό εκσυγχρονισμό, προκαλώντας παράλληλα αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος το 2023.

Αυτό το σκάνδαλο όμως, αποτελεί την «κορυφή του παγόβουνου» στη συστηματική, ενσυνείδητη απαξίωση και κατάρρευση του ΟΠΕΚΕΠΕ, των έξι (6) Προέδρων και των πέντε (5) Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, κατά την εξαετή (6ετή) διακυβέρνηση της ΝΔ. Έναν ΟΠΕΚΕΠΕ, που πρόσφατα «επιβάρυνε» το ελληνικό κράτος, με δημοσιονομική διόρθωση (πρόστιμο) ύψους τετρακοσίων δεκαπέντε (415) εκατομμυρίων ευρώ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από το οποίο σχεδόν το ογδόντα τοις εκατό (80%) του συνολικού καταλογισθέντος προστίμου αναφέρεται στην περίοδο διακυβέρνησης της ΝΔ, με τα μεγαλύτερα ποσά προστίμων, εβδομήντα εννέα (79) εκατ. ευρώ και εβδομήντα έξι (76) εκατ. ευρώ, να αφορούν στρεμματικές ενισχύσεις για τα έτη 2021 και 2022 αντίστοιχα. Μάλιστα, το πρόστιμο αυτό συνιστά το εβδομήντα οκτώ τοις εκατό (78%) του συνολικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στα κράτη-μέλη, αναδεικνύοντας το ιδιαίτερο πρόβλημα παράβασης των ευρωπαϊκών κανόνων στη χώρα μας έναντι των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Σύμφωνα δε με δημοσιεύματα, αναμένονται και άλλα πρόστιμα, που θα πλήξουν, όχι μόνο τις πολύπαθες αγρότισσες και τους πολύπαθους αγρότες μας, αλλά συνολικά τις Ελληνίδες φορολογούμενες και τους Έλληνες φορολογούμενους.

2. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, εδώ και έξι (6) χρόνια, βιώνει απερίγραπτες καταστάσεις, οι οποίες τον έφεραν στο απόλυτο «ναδίρ», σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα και τη διαφάνεια της καταβολής των ενωσιακών ενισχύσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) προς τις αγρότισσες και τους αγρότες μας και τελικά τον οδήγησαν το 2024, σε καθεστώς επιτήρησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπό τον «πέλεκυ» ενός action plan, προκειμένου να αποτραπεί η άρση της διαπίστευσής του, ως Οργανισμού καταβολής των ενωσιακών επιδοτήσεων. Με συνεχείς ελέγχους από τους ενωσιακούς θεσμούς, με τα ήδη επιβληθέντα και τα επαπειλούμενα πρόστιμα από αυτούς, με ματαιώσεις διαγωνισμών και

επιλεκτικές απευθείας αναθέσεις για λειτουργίες που σχετίζονται με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), με ανεπαρκή και εκχωρημένα σε τρίτους πληροφοριακά συστήματα, με καθυστερήσεις στη διαδικασία της υποβολής των δηλώσεων του ΟΣΔΕ το 2024 και 2025 και με διαρκή υποστελέχωση. Τα ανωτέρω δε, συμβαίνουν σε έναν Οργανισμό που ενώ όφειλε να διαδραματίσει κομβικό ρόλο στην υλοποίηση της ΚΑΠ 2023-2027, τελικά έθεσε σε κίνδυνο όχι μόνο τις καταβολές των επιδοτήσεων, αλλά συνολικά τη βιωσιμότητα του αγροτικού τομέα. Το αντιπαραγωγικό Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο της Κυβέρνησης φάνηκε ακόμα μια φορά να γεννά, αντί να λύνει, προβλήματα.

Τα προλεχθέντα, είναι μόνο το προσκήνιο των τελευταίων δραματικών εξελίξεων για τον Οργανισμό. Το παρασκήνιο, όμως, είναι δυστυχώς, πιο ζοφερό και επίφοβο για την ίδια την πατρίδα μας. Και αυτό γιατί το πραγματικό διακύβευμα, εν τέλει, δεν είναι απλώς και μόνο, εάν ο ΟΠΕΚΕΠΕ απέτυχε στο να διασφαλίζει την έγκαιρη, έγκυρη και με διαφάνεια καταβολή των ενωσιακών επιδοτήσεων στους αγρότες μας, όσο σημαντικό κι αν είναι αυτό για την επιβίωση του πρωτογενή τομέα. Το πραγματικό διακύβευμα είναι αφενός ότι πρόκειται για ένα τεραστίων διαστάσεων σκάνδαλο διαφθοράς και διασπάθισης δημοσίου χρήματος, αφετέρου ότι και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αυτή την στιγμή, δοκιμάζονται και κρίνονται οι ίδιοι θεσμοί και βέβαια η ακεραιότητα και η διαφάνεια της Δημόσιας Διοίκησης, αφού εκεί συντελείται μια σταδιακή θεσμική αποδιάρθρωση και μια συστηματική απαξίωση της χρηστής διακυβέρνησης, της διαφάνειας και της λογοδοσίας, σε βάρος των αγροτισσών, των αγροτών μας και των εργαζόμενων του Οργανισμού. Συνεπώς, η Κυβέρνηση της ΝΔ, με αφορμή και το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, μετατρέπει την Ελλάδα, σε κράτος παρία, που αποτελεί συστημικό κίνδυνο, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τη χρηστή διαχείριση των πόρων και κατ' επέκταση των χρημάτων των Ευρωπαίων φορολογούμενων.

3. Αυτή η καταστροφική πορεία για την Ελλάδα, δεν μπορεί πλέον να κρυφτεί πίσω από το επικοινωνιακό αφήγημα των διαχρονικών παθογενειών. Η ελληνική κοινωνία απαιτεί, άμεσα, ειλικρινείς και ξεκάθαρες απαντήσεις, για το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, που ταράζει συθέμελα το πολιτικό σύστημα. Η πολιτική ευθύνη συνολικά της κυβέρνησης της ΝΔ και του ίδιου του Πρωθυπουργού είναι αδιαμφισβήτητη, όπως αδιαμφισβήτητο είναι και το γεγονός ότι ο κ.

Μητσοτάκης είναι ένας απονομιμοποιημένος Πρωθυπουργός και η Κυβέρνησή του αναξιόπιστη. Γι αυτό και είναι πιο αναγκαία από ποτέ η παραίτηση της Κυβέρνησης και η διενέργεια εθνικών εκλογών. Σε κάθε περίπτωση, οι απαντήσεις πρέπει οπωσδήποτε να δοθούν και να αποκαλύπτουν τους πραγματικούς υπαίτιους, είτε αυτοί είναι μη πολιτικά πρόσωπα, για τα οποία αρμόδια να επιληφθεί είναι η Δικαιοσύνη, με την άσκηση ποινικών διώξεων, είτε πολιτικά πρόσωπα, που είναι ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί, για τη διερεύνηση τυχόν ευθυνών, των οποίων, αρμόδια είναι – σε αρχικό στάδιο- η Βουλή, μέσω της σύστασης Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής προς διενέργεια Προκαταρκτικής εξέτασης, για συγκεκριμένα αδικήματα.

II. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΠΕΚΕΠΕ

1. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο διαπιστευμένος εθνικός οργανισμός πληρωμών και ελέγχου των αγροτικών επιδοτήσεων, της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ευρωπαϊκών Κανονισμών για την εκάστοτε προγραμματική περίοδο. Διαχειρίζεται ως εντολοδόχος του ελληνικού δημοσίου και για λογαριασμό της Ελλάδας τις ενισχύσεις των δύο κοινοτικών ταμείων για την χρηματοδότηση των γεωργικών δαπανών του ενωσιακού προϋπολογισμού, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Πρόκειται για Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που συστήθηκε το 1998 με τον Νόμο 2637/1998 (ΦΕΚ Α'/200), εποπτευόμενο και ελεγχόμενο από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στόχος του ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμού Πληρωμών είναι να καταβάλλει έγκαιρα, σωστά και με διαφάνεια τις αγροτικές ενισχύσεις που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον γεωργικό τομέα, ύψους περίπου τριών (3) δισ. ευρώ ετησίως, προς εξακόσιες/ους ογδόντα χιλιάδες (680.000) αγρότισσες/αγρότες και κτηνοτρόφους της χώρας. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει διαχειριστεί πάνω από εβδομήντα (70) δισεκατομμύρια ευρώ σε κοινοτικές επιδοτήσεις από την ίδρυσή του. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν προσδιορίζει, ούτε επεμβαίνει στο περιεχόμενο της κοινοτικής πολιτικής για τη γεωργία, αλλά καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες που σχετίζονται με τη χορήγηση των κοινοτικών ενισχύσεων και

φροντίζει ώστε να υλοποιηθούν όλα όσα προβλέπονται από τα θεσμικά κείμενα που αναφέρονται στην ΚΑΠ.

2. Για την επίμαχη περίοδο, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού ΕΕ 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 347/549), οι οργανισμοί πληρωμών είναι υπηρεσίες ή φορείς των κρατών μελών, που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παρ. 1 και το άρθρο 5. Τα κράτη μέλη διαπιστεύουν ως οργανισμούς πληρωμών υπηρεσίες ή φορείς **που διαθέτουν διοικητική οργάνωση και σύστημα εσωτερικού ελέγχου τα οποία παρέχουν επαρκή εγγύα για τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πληρωμών** καθώς και για την κατάλληλη λογιστική καταχώρησή τους. Προς τον σκοπό αυτό, οι οργανισμοί πληρωμών πρέπει να πληρούν τους ελάχιστους όρους διαπίστευσης που θέτει η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 στοιχείο α) όσον αφορά το εσωτερικό περιβάλλον, τις δραστηριότητες ελέγχου, την ενημέρωση και επικοινωνία και την παρακολούθηση. Συναφώς, στην ΥΑ με αρ. 104/7056 (ΦΕΚ Β' 147/22/01/2015) «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», αρμόδιος φορέας, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού, για τον υπολογισμό, τη χορήγηση και τη διαχείριση των δικαιωμάτων και εν γένει των άμεσων ενισχύσεων, ορίστηκε ο ΟΠΕΚΕΠΕ (άρθρο 8).

3. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ, κατά το οριζόμενο στο άρθρο 13 του ν. 2637/1998 τελεί **υπό την εποπτεία και τον έλεγχο** του Υπουργού Γεωργίας ενώ σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 19 τα μέλη του ΔΣ με τους αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Σκοπός του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2637/1998 είναι α) **η διαχείριση των πιστώσεων** του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Ε.), του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) και του Ευρωπαϊκού Αλιευτικού Ταμείου (Ε.Α.Τ.) δυνάμει των Κανονισμών (ΕΚ) 1290/2005 και 1698/2005 του Συμβουλίου, όπως αυτοί ισχύουν, σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας και β) **Η πρόληψη και**

η πάταξη κάθε ατασθαλίας σε βάρος των παραπάνω πιστώσεων, όπως και η ανάκτηση τυχόν χρηματικών ποσών, τα οποία έχουν καταβληθεί παρανόμως ή αχρεωστήτως.

Οι αρμοδιότητες του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τα άρθρα 13-29 του Νόμου 2637/1998, είναι μεταξύ άλλων οι ακόλουθες:

α) Ο έλεγχος των δικαιολογητικών πληρωμής και η αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π.) του άρθρου 26 του Ν 992/1979 (ΦΕΚ 280/Α), η έγκριση της πληρωμής τους και η έκδοση εντολών πληρωμής σε βάρος του Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π. Η τήρηση στοιχείων και αρχείων των γενομένων πληρωμών.

β) Η διενέργεια κάθε είδους ελέγχου σχετικού με τη νομιμότητα των πληρωμών και την κίνηση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την ανάκτηση των καταβληθέντων παρανόμως ή αχρεωστήτως, καθώς και για την επιβολή κάθε νόμιμης κύρωσης.

γ) Η συγκέντρωση των στοιχείων και η πρόταση για την κατάρτιση του προϋπολογισμού του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, όπως και η κατάρτιση των ισοζυγίων, ισολογισμού και απολογισμού αποτελεσμάτων χρήσης.

δ) Η εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων και η έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών που καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της κοινής αγροτικής πολιτικής στον τομέα των εγγυήσεων, τους ελέγχους και τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά και αφορούν μέτρα στην εσωτερική αγορά και τις εισαγωγές εξαγωγές, σε εκτέλεση Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και θέματα συνεργασίας με άλλα Υπουργεία και Υπηρεσίες και Οργανισμούς Πληρωμών.

ε) Η έκδοση και η χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγών και εξαγωγών, καθώς και πιστοποιητικών προκαθορισμού της εισφοράς στην εισαγωγή και της επιστροφής κατά την εξαγωγή, η έκδοση αποσπασμάτων αυτών και η εκχώρηση (μεταβίβαση) των πιστοποιητικών σε τρίτους σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στ) Η άσκηση, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ως εντολοδόχου του Ελληνικού Δημοσίου των αρμοδιοτήτων της αγοράς και εκποίησης προϊόντων της αγοραστικής παρέμβασης, ιδία δε της διενέργειας των διαγωνισμών, της σύναψης των σχετικών συμβάσεων, του ελέγχου των δικαιολογητικών, του

προσδιορισμού της τελικής αξίας των εκποιούμενων προϊόντων, της εκκαθάρισης των ποσών για είσπραξη ή επιστροφή διαφορών, της παρακολούθησης των αποθεμάτων, της διαπίστωσης και βεβαίωσης ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων, φθορών ή αλλοιώσεων και της εισήγησης στα αρμόδια όργανα για τον καταλογισμό κατά περίπτωση.

ζ) Η φύλαξη των εγγυητικών επιστολών και η είσπραξη των εγγυήσεων υπό μορφή μετρητών για την έκδοση των πιστοποιητικών εισαγωγής-εξαγωγής και προκαθορισμού, καθώς και η φύλαξη κάθε άλλης εγγύησης και η αποδέσμευση ή κατάπτωση αυτών.

η) Η συμμετοχή στην κατάρτιση των δανειακών συμβάσεων για τη χρηματοδότηση του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, καθώς και στην κατάρτιση των συμβάσεων καταβολής προμήθειας για τη διαχείριση του ανωτέρω λογαριασμού.

θ) Η κατάρτιση και η σύναψη διοικητικών συμβάσεων που προβλέπονται στα πλαίσια των εθνικών και κοινοτικών διατάξεων.

ι) Η αποστολή των μηνιαίων καταστάσεων με τα παραστατικά εσόδων - εξόδων για την άσκηση κατασταλτικού ελέγχου του άρθρου 27 του Νόμου 992/1979 στην αρμόδια υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ια) Η συμμετοχή στην εκπροσώπηση στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα εφαρμογής του θεσμού των εγγυήσεων.

4. Η διάρθρωση της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΟΠΕΚΕΠΕ περιλαμβάνει:

α) τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (Τμήμα Προγραμματισμού, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης και Τμήμα Επιθεωρήσεων και Δευτεροβάθμιων Ελέγχων),

β) τη Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης (Τμήμα Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Τμήμα Διαχείρισης Προσωπικού, Τμήμα Προμηθειών και Τμήμα Λογιστηρίου και Προϋπολογισμού του Οργανισμού),

γ) τη Διεύθυνση Πληρωμών Αγροτικών Ενισχύσεων (Τμήμα Προϋπολογισμού και Εσόδων, Τμήμα Λογιστηρίου Πληρωμών Τρίτων, Τμήμα Παρακολούθησης Αχρεωστήτως Καταβληθέντων και Τμήμα Αρχείου Πληρωμών),

δ) τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων (Τμήμα Σχεδιασμού, Οργάνωσης και Αξιολόγησης Ελέγχων, Τμήμα Πολλαπλής Συμμόρφωσης, Τμήμα Διαχείρισης και Συντήρησης Χαρτογραφικών Δεδομένων, Τμήμα Τηλεπισκόπησης και Γεωπληροφοριακών Συστημάτων και Τμήμα Εποπτείας Φορέων και Πιστοποίησης),

- ε) τη Διεύθυνση Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς (Τμήμα Ενισχύσεων και Καθεστώτων, Τμήμα Διαχείρισης Δικαιωμάτων Ενιαίας Ενίσχυσης, Τμήμα Λειτουργίας Αγοράς και Εφαρμογής Παρεμβάσεων, Τμήμα Προγραμμάτων Φορέων),
- στ) τη Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας (Τμήμα Βελτίωσης της Ανταγωνιστικότητας, Τμήμα Βελτίωσης του Γεωργικού Περιβάλλοντος, Τμήμα Ανάπτυξης της Αγροτικής Οικονομίας και Τμήμα Αλιείας),
- ζ) τη Διεύθυνση Πληροφορικής (Τμήμα Υποστήριξης Συστημάτων και Εφαρμογών, Τμήμα Ανάπτυξης Εφαρμογών και Ασφάλειας Συστημάτων και Τμήμα Διαχείρισης Δεδομένων και Μητρώων),
- η) τις Μονάδες Υποστήριξης της Διοίκησης (Γραφείο Ευρωπαϊκών Θεμάτων, Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων και Γραφείο Διοίκησης και Γραμματείας Διοικητικού Συμβουλίου),
- θ) τη Μονάδα Ανάπτυξης και Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Έργων,
- ι) το Γραφείο Εξυπηρέτησης του Πολίτη και
- ια) τη Νομική Υπηρεσία.

Η Περιφερειακή Διάρθρωση του ΟΠΕΚΕΠΕ περιλαμβάνει:

- α) την Περιφερειακή Διεύθυνση Μακεδονίας - Θράκης,
- β) την Περιφερειακή Διεύθυνση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας - Ιονίου,
- γ) την Περιφερειακή Διεύθυνση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας,
- δ) την Περιφερειακή Διεύθυνση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας ,
- ε) την Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης και
- στ) την Περιφερειακή Διεύθυνση Αττικής & Αιγαίου.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ διοικείται από εννεαμελές (9μελές) Διοικητικό Συμβούλιο, αποτελούμενο από τον Πρόεδρο, τον Α΄ Αντιπρόεδρο, τον Β΄ Αντιπρόεδρο, τον Γενικό Διευθυντή, έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, δύο εκπροσώπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, έναν εκπρόσωπο του ΓΕΩΤΕΕ και έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Σημειώνεται ότι για πρώτη και τελευταία φορά, οι θέσεις του Προέδρου και του ενός Αντιπροέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καλύφθηκαν με τις διαδικασίες ΑΣΕΠ, με την τοποθέτηση αντίστοιχα των κ.κ. Σημανδράκου Ευάγγελου και Μπαμπασίδη Κυριάκου στις 22/7/2022. Ο κ. Σημανδράκος

παραιτήθηκε στις 29/12/2023, οπότε τον διαδέχθηκε, με απευθείας τοποθέτηση, ο κ. Μπαμπασίδης, χωρίς να ακολουθηθεί, εκ νέου, η διαδικασία του ΑΣΕΠ.

III. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ - ΝΟΜΙΚΟ ΕΡΕΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 36590/25-6-25 έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης Φλωρίδη Γεώργιου, διαβιβάστηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 86 παρ. 1 και 2 και 83 του Συντάγματος, των άρθρων 1 και 4 του ν. 3126/2003 περί ποινικής ευθύνης Υπουργών και 153 παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής, το υπ' αριθμ. πρωτ. 4739/24-6-25 έγγραφο της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, καθώς και το με αριθμ. πρωτ. ΓΕΕΕ ΕΜΠ 367/25/19-6-25 έγγραφο του Ελληνικού Γραφείου των Ευρωπαϊών Εντεταλμένων Εισαγγελέων με τη συνημμένη ABM Ε.Ε.Ε 2024/98 (Reference Number 1299/2024) ποινική δικογραφία, σε αντίγραφο.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 4739/24-6-25 έγγραφο της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, υποβάλλονται, χωρίς αξιολόγηση, επικυρωμένα αντίγραφα της με ABM Ε.Ε.Ε 2024/98 (Reference Number 1299/2024) ποινικής δικογραφίας, που υποβλήθηκε από τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες Ευγενία Κυβέλου και Ελένη Σίσκου, κατά των πρώην Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 1) **Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη** και 2) **Ελευθέριου Αυγενάκη**.

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 367/25/19-6-25 έγγραφο του Ελληνικού Γραφείου των Ευρωπαϊών Εντεταλμένων Εισαγγελέων στο πλαίσιο της αυτοπρόσωπης προκαταρκτικής εξέτασης, που διενεργείται για την διακρίβωση τυχόν τέλεσης των ακόλουθων πράξεων: α) Απιστία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., από την οποία προκλήθηκε ζημία άνω των 120.000 ευρώ, κατά συναυτουργία, κατ' εξακολούθηση, β) συνέργεια στην ως άνω πράξη, κατ' εξακολούθηση και γ) εγκληματική οργάνωση (άρθρα 26α, 27, 47, 94, 98, 187 παρ. 1 και 390 παρ. 1, 2 ΠΚ και 24 παρ. 4, 26 παρ. 1 και 3 Ν. 4689/2020), προέκυψαν στοιχεία τα οποία αυτά σχετίζονται με τους πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ.κ. **Βορίδη Μαυρουδή** και **Αυγενάκη Ελευθέριου**. Τα στοιχεία αυτά αφορούν συγκεκριμένα για τα αδικήματα της συνέργειας και της ηθικής αυτουργίας σε απιστία σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., από την οποία προκλήθηκε ζημία άνω των 120.000 ευρώ - που σύμφωνα με

το εθνικό δίκαιο τυποποιείται ως έγκλημα κακουργηματικού χαρακτήρα. Τα ως άνω στοιχεία υποβάλλονται χωρίς οποιαδήποτε αξιολόγηση προκειμένου να διαβιβαστούν στη Βουλή πριν τη λήξη της τρέχουσας δεύτερης τακτικής βουλευτικής συνόδου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 παρ. 1,2 του Συντάγματος και 4 παρ. 1,2,3,4 του Ν 3126/2003.

2. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες, η παρούσα υπόθεση προέρχεται από την υπόθεση Ι.001299/2024. Πρόκειται για δικογραφία που σχηματίστηκε κατόπιν καταγγελιών του Γρηγόριου Βάρρα, ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, από τις 19/11/2019 μέχρι τις 10/11/2020 και την οποία αποφάσισαν οι ανωτέρω να διαχωρίσουν με αποκλειστικό σκοπό την άμεση αποστολή αποδεικτικών στοιχείων, που προέκυψαν κατά την πορεία της έρευνας, στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το Άρθρο 86 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος. Τα στοιχεία αυτά αφορούν τους δύο ως άνω πρώην Υπουργούς Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και αδικήματα που φέρονται να τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Όπως προκύπτει από το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας υπήρξαν ***“ισχυρές ενδείξεις ότι μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούν να παρακάμψουν διαδικασίες ελέγχου, και ακόμη να τιμωρήσουν υπαλλήλους, τους οποίους θεωρούν υπεύθυνους για τους ελέγχους που διεξάγονταν”.***Όλα τα ανωτέρω δε, φέρεται να γίνονταν είτε κατ’ εντολή Υπουργού για εκλογική επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία, παρέχοντας ενισχύσεις σε αιτούντες που δεν πληρούσαν τα απαραίτητα κριτήρια.

Η έρευνα αφορά, μεταξύ άλλων, καταγγελίες σύμφωνα με τις οποίες, κατά την περίοδο 2019 έως 2022, σημαντικός αριθμός ατόμων **παρουσιάστηκε ψευδώς** ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση δικαιωμάτων ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα. Οι βοσκότοποι αυτοί βρίσκονταν συχνά μακριά από τον τόπο κατοικίας των αιτούντων και ήταν ως επί το πλείστον δημόσια γη που είχε διατεθεί αποκλειστικά για χρήση από κτηνοτρόφους, χωρίς ιδιόκτητη γεωργική γη. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν **ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου** και να ζήτησαν τη διάθεση της αντίστοιχης δημόσιας γης για ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων τους.

Η φερόμενη ως δόλια κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το εθνικό απόθεμα οργανώθηκε με συστηματικό τρόπο και σε ιδιαίτερα μεγάλη κλίμακα από εγκληματικές ομάδες που περιελάμβαναν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, στελέχη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπαλλήλους του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και ιδιοκτήτες Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, μέσω των οποίων υποβάλλονται αιτήσεις για επιδοτήσεις.

3. Όσον αφορά στη νομική κατάταξη των παραπάνω ισχυρισμών, σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξετάζονται τα εξής αδικήματα:

α) Υπεξαίρεση σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρο 22(1) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, 4(3) στοιχ. β της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.

β) Συνδρομή σε υπεξαίρεση κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ – Άρθρο 22(1) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, 5(1), 4(3) στοιχ. β της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.

γ) Υποκίνηση στη διάπραξη των παραπάνω αναφερόμενων αδικημάτων – Άρθρο 22(1) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, 5(1), 4(3) στοιχ. β της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371.

δ) Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση με στόχευση στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ – Άρθρο 22(2) του Κανονισμού της ΕΡΡΟ, τα οποία στο εθνικό δίκαιο τυποποιούνται και τιμωρούνται ως:

α) Κακουργηματική Απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, τελούμενη από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ [Άρθρα 26α, 27, 94, 98, 390 παρ. 1 και 2 Ποινικού Κώδικα και 24 παρ. 4, 26 παρ. 1 και 3 του Νόμου 4689/2020].

β) Συνέργεια στην κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, με τα ίδια χαρακτηριστικά.

γ) Υποκίνηση στην απιστία, με τα ίδια χαρακτηριστικά.

δ) Εγκληματική οργάνωση με σκοπό τη διάπραξη των παραπάνω αδικημάτων – Άρθρα 26α, 27, 187 παρ. 1 ΠΚ.

IV. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΟΥΛΗΣ

1. Η σύσταση, δομή, οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (European Public Prosecutor's Office-EPPO) ρυθμίζεται από τον **Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939** («Κανονισμός της EPPO»), σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939 *“Παραπομπή και διαβίβαση διαδικασιών στις εθνικές αρχές- 1. Όταν από έρευνα που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποκαλύπτεται ότι τα υπό έρευνα πραγματικά περιστατικά δεν συνιστούν αξιόποινη πράξη για την οποία είναι αρμόδια η ίδια σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 23, το αρμόδιο μόνιμο τμήμα αποφασίζει την παραπομπή της υπόθεσης χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση στις αρμόδιες εθνικές αρχές.”*

Εν προκειμένω, με την υπ’ αριθμ. 1757/2025 Απόφαση του 10^{ου} Μόνιμου Τμήματος της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας εγκρίθηκε η πρόταση των Ευρωπαίων Αντιπροσώπων Εισαγγελέων Ευγενίας Κυβέλου και Ελένης Σίσκου, η οποία υποβλήθηκε στις 13 Ιουνίου 2024, για την παραπομπή της υπόθεσης 1757/2025 στις εθνικές αρχές. Ειδικότερα, έχοντας διαπιστώσει ότι κατά τη διάρκεια της έρευνας προέκυψαν σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κατέληξε στα εξής:

α) Η ειδική διαδικασία που θεσπίζεται από το Σύνταγμα της Ελλάδας επηρεάζει στην πράξη και τη δυνατότητα της EPPO να διερευνά και να ασκεί δίωξη για αδικήματα που εμπίπτουν στην ουσιαστική της αρμοδιότητα και διαπράττονται από μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου της Ελλάδας.

β) Σε μια τέτοια περίπτωση, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποφασίζει να εφαρμόσει αναλογικά το Άρθρο 34 παρ. 1 του Κανονισμού της EPPO και να παραπέμψει την υπόθεση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, την εθνική αρχή που έχει την εξουσία να διερευνά και να ασκεί δίωξη στους υπόπτους της παρούσας υπόθεσης.

γ) Παραπέμπει την υπόθεση 1757/2024 στις αρμόδιες εθνικές αρχές.

2. Σύμφωνα με το **άρθρο 86 του Συντάγματος** (: Συντ.) *«1. Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων. 2. Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά την*

παράγραφο 3. Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση. 3. Πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές. Η Βουλή, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. [...]».

Πρέπει να σημειωθεί ότι η από 22/11/2018 πρόταση του Προέδρου και Βουλευτών της Κ.Ο. του ΣΥΡΙΖΑ για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, μεταξύ άλλων, αφορούσε και στην αναθεώρηση της παρ. 3 του άρθρου 86. Εν τέλει αναθεωρήθηκε με απόφαση της ΙΘ' Αναθεωρητικής Βουλής στις 25 Νοεμβρίου 2019, δυνάμει της οποίας καταργήθηκε ο χρονικός περιορισμός της αρμοδιότητας της Βουλής να ασκεί δίωξη κατά Υπουργών για ποινικά αδικήματα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 – Πεδίο Εφαρμογής του Νόμου **3126/2003** Περί ποινικής ευθύνης Υπουργών, “1. Πλημμελήματα ή κακουργήματα, που τελούνται από Υπουργό, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, εκδικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού από το κατ’ άρθρο 86 του Συντάγματος Ειδικό Δικαστήριο, ακόμη και αν ο Υπουργός έχει παύσει να έχει την ιδιότητα αυτή. 2. Τυχόν Συμμέτοχοι συμπαραπέμπονται και δικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού. 3. Οι αξιόποινες πράξεις της παραγράφου 1, οι οποίες δεν τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού, δικάζονται από τα αρμόδια δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, των ειδικών ποινικών νόμων και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.”

Σύμφωνα με το άρθρο 3 – «Παραγραφή – Προθεσμία», όπως ίσχυε μέχρι την 16η/5/2025 “1. Οι αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 παραγράφονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις διατάξεις των άρθρων 111 και 112 του Ποινικού Κώδικα. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 113 παράγραφοι 1 έως 3 του Ποινικού Κώδικα, και στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος, κατά τη διάρκεια της οποίας τελέστηκε η πράξη και β) όσο ισχύει η Απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής για την αναστολή της ποινικής

δίωξης, της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 6. 2. Το αξιόποινο των πράξεων των Υπουργών, που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1, εξαλείφεται με το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση της αξιόποινης πράξης, εάν ως τότε η Βουλή δεν έχει αποφασίσει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά του Υπουργού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο νόμο αυτόν.”

Παρά την Συνταγματική Αναθεώρηση του 2019, η οποία απάλειψε από το άρθρο 86 τον χρονικό περιορισμό για την άσκηση δίωξης κατά Υπουργών, ο Ν. 3126/2003 δεν είχε τροποποιηθεί, αντιστοίχως, μέχρι και πρόσφατα (16 Μαΐου 2025), με ευθύνη της Κυβερνητικής πλειοψηφίας, ενώ σχετική (ερμηνευτική) πρόταση-τροπολογία του ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. είχε απορριφθεί από την Κυβέρνηση. Συνεπώς, συνέχιζε να προβλέπει στο άρθρο 3 παρ. 2 ότι: «*Η ποινική ευθύνη των Υπουργών για πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 παύει με τη λήξη της δεύτερης τακτικής συνόδου της Βουλής που άρχισε μετά τη διάπραξη του αδικήματος, εφόσον μέχρι τότε η Βουλή δεν έχει αποφασίσει την άσκηση δίωξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου*».

Τελικά υπό την πίεση της αντιπολίτευσης και της κοινής γνώμης η κυβέρνηση κατήργησε ρητά τη διάταξη αυτή με το άρθρο 62 του Ν. 5197/2025(ΦΕΚ Α' 76/16.05.2025), δυνάμει του οποίου προβλέπεται ότι: «*Διαπιστώνεται η κατάργηση της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του Νόμου 3126/2003 (Α' 66) από την έναρξη ισχύος του Ψηφίσματος της 25ης Νοεμβρίου 2019 της Θ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (Α' 187) σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 110 του Συντάγματος*». Με τη διαπιστωτική αυτή διάταξη έγινε δεκτή από το νομοθετικό σώμα η ερμηνευτική εκδοχή κατά την οποία η αναθεώρηση του 2019 έχει καταργήσει (σιωπηρά) και τη διάταξη του άρθρ. 3 παρ. 2 Ν. 3126/2003, για την αποσβεστική προθεσμία της Βουλής για τη δίωξη εγκλημάτων των υπουργών και υφυπουργών.

Βάσει του **Κανονισμού της Βουλής** των Ελλήνων (Άρθρα 22–23), η σύγκληση της Ολομέλειας γίνεται με Προεδρικό Διάταγμα, εκτός από τις περιπτώσεις που, σύμφωνα με το Σύνταγμα, η Βουλή συνεδριάζει αυτοδικαίως. Χωρίς να θίγεται το άρθρο 181 του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 40 του Συντάγματος, η Ολομέλεια της Βουλής συνέρχεται για τις ετήσιες εργασίες της αυτοδικαίως την πρώτη Δευτέρα του Οκτωβρίου. Οι εργασίες της τακτικής συνόδου τερματίζονται με προεδρικό διάταγμα το οποίο εκδίδεται μετά την ελάχιστη διάρκεια, όπως

αυτή καθορίζεται από το Σύνταγμα. Κανονικά, δηλαδή, μια τακτική σύνοδος ξεκινά στις αρχές Οκτωβρίου και ολοκληρώνεται τον Ιούνιο του επόμενου έτους, όταν και η Βουλή λειτουργεί με θερινά τμήματα, στα οποία ασκείται μέρος της νομοθετικής λειτουργίας και κοινοβουλευτικού ελέγχου. Αυτή τη στιγμή, διανύουμε τη δεύτερη τακτική σύνοδο της παρούσας Κοινοβουλευτικής Περιόδου, η οποία ξεκίνησε μετά τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2023. Δεν έχει ακόμη ανακοινωθεί πότε θα λήξουν οι εργασίες αυτής της συνόδου.

Το ζήτημα εντοπίζεται και στην πρόταση των Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο έγγραφο της ΕΡΡΟ *“η ποινική ευθύνη των πράξεων Υπουργών που αναφέρονται στο άρθρο 86 παρ. 1 του Συντάγματος, οι οποίες φέρεται να διαπράχθηκαν κατά την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο, θα μπορούσε να θεωρηθεί αποσβεσμένη, εάν η Βουλή αποφασίσει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά Υπουργού μετά τη λήξη της δεύτερης τακτικής συνόδου.”*

Πάγια θέση του ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. και της Νέας Αριστεράς είναι ότι το ζήτημα της ειδικής αποσβεστικής προθεσμίας αντιμετωπίστηκε πλήρως με την αναθεώρηση του 2019, δηλαδή με την απαλοιφή της σχετικής διάταξης από το άρθρο 86 του Συντάγματος. Με τον τρόπο αυτό καταργήθηκε σιωπηρά και η αντίστοιχη πρόβλεψη του άρθρου 3 παρ. 2 του ν. 3126/2003. Αυτή είναι και η κυρίαρχη άποψη μεταξύ των καθηγητών του συνταγματικού δικαίου - συνταγματολόγων. Ωστόσο, η διάταξη αυτή - με αποκλειστική ευθύνη της Κυβέρνησης της ΝΔ- δεν καταργήθηκε ρητά μέχρι και τον Μάιο του 2025. Η αβελτηρία της Κυβέρνησης, για πέντε και πλέον χρόνια, να φέρει στη Βουλή διάταξη για τη ρητή (νομοθετική) κατάργηση του άρθρου. 3 παρ. 2 του ν. 3126/2003 επιτρέπει τη διατύπωση νομικών προβληματισμών, όπως αυτών της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και σε κάθε περίπτωση, προκαλεί ερωτηματικά για τις πολιτικές στοχεύσεις της.

3.Όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3126/2003 «Περί ποινικής ευθύνης Υπουργών», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, *«Η πρόταση για άσκηση της ποινικής δίωξης υποβάλλεται από τριάντα (30) τουλάχιστον βουλευτές, με συγκεκριμένη αναφορά στα στοιχεία της αξιόποινης πράξης και μνεία των διατάξεων που παραβιάστηκαν, διαφορετικά είναι απαράδεκτη».* Στο **άρθρο 154 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ)** προβλέπεται ότι *«1. Για την άσκηση δίωξης κατά το προηγούμενο άρθρο εναντίον προσώπου που είναι ή διατέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός απαιτείται*

πρόταση κατηγορίας και απόφαση της Βουλής που δέχεται την πρόταση αυτή. 2. Η πρόταση για την άσκηση δίωξης κατά των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 153 υποβάλλεται γραπτώς και υπογράφεται τουλάχιστον από τριάντα (30) Βουλευτές, διαφορετικά, είναι απαράδεκτη. 3. Η πρόταση για άσκηση δίωξης πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια τις πράξεις ή τις παραλείψεις που σύμφωνα με το νόμο για την ευθύνη των Υπουργών είναι αξιόποινες και να μνημονεύει τις διατάξεις που παραβιάστηκαν. [..]».

Σύμφωνα με το **άρθρο 156 του Κανονισμού της Βουλής** «1. Αν η Βουλή αποφασίσει προκαταρκτική εξέταση, ορίζει από τα μέλη της δωδεκαμελή επιτροπή για τη διενέργειά της. Συγχρόνως ορίζει και την προθεσμία μέσα στην οποία η επιτροπή οφείλει να υποβάλει το πόρισμά της και το σχετικό αποδεικτικό υλικό. 2. Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής αυξάνεται έτσι ώστε να εκπροσωπούνται με ένα (1) τουλάχιστον μέλος και κατ' αναλογία πάντοτε της δύναμής τους όλες οι κατά τον Κανονισμό της Βουλής αναγνωριζόμενες Κοινοβουλευτικές Ομάδες. 3. Η επιτροπή συγκροτείται και λειτουργεί κατά τις διατάξεις των διαρκών κοινοβουλευτικών επιτροπών, που εφαρμόζονται αναλόγως. Μετά τη συγκρότηση της ορίζει δύο εισηγητές από τα μέλη της. 4. Η Επιτροπή έχει όλες τις αρμοδιότητες του εισαγγελέα πρωτοδικών όταν αυτός ενεργεί προκαταρκτική εξέταση και μπορεί να αναθέτει σε εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή εφετών την ενέργεια ειδικότερων πράξεων σχετικών με το αντικείμενο της προκαταρκτικής εξέτασης. Κατά την προκαταρκτική εξέταση, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η πρόταση δίωξης καλείται από την Επιτροπή να δώσει εξηγήσεις. Όταν η αξιόποινη πράξη για την οποία διενεργείται προκαταρκτική εξέταση συνεπάγεται για τον Υπουργό οικονομικά οφέλη, κατά την έννοια του άρθρου 68 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα, η Επιτροπή διατάσσει την κατάσχεσή τους. 5. Το πόρισμα της Επιτροπής πρέπει να είναι αιτιολογημένο και να περιέχει ιδίως τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά μέσα που οδηγούν σε αυτά, όπως προέκυψαν κατά την προκαταρκτική εξέταση, την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις εφαρμοζόμενες ποινικές διατάξεις και σαφή πρόταση για την άσκηση ή μη της ποινικής δίωξης. Αιτιολογημένη πρέπει να είναι και η πρόταση της τυχόν μειοψηφίας, η οποία καταχωρίζεται σε χωριστό κεφάλαιο του ίδιου πορίσματος. Το πόρισμα της επιτροπής και το σχετικό αποδεικτικό υλικό υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος ανακοινώνει στη Βουλή την κατάθεσή τους.».

Κατά το **άρθρο 30 παρ. 1 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ)** «[ο] εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ενεργεί προκαταρκτική εξέταση για να κρίνει αν πρέπει να ασκήσει ποινική δίωξη. [...]» Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 243 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα (:ΚΠΔ) με την προκαταρκτική εξέταση «επιδιώκεται η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να αποφασισθεί αν πρέπει να κινηθεί η ποινική δίωξη». Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης δεν συνεπάγεται ούτε υποδηλώνει την κίνηση ποινικής δίωξης κατά ορισμένου προσώπου. Δεν ενέχει δηλ. κρίση για την ουσιαστική και νομική βασιμότητα της «καταγγελίας», απλώς εκτίμηση ότι αυτή δεν είναι προφανώς αστήρικτη στο νόμο ή αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης (άρ. 43 παρ. 3 ΚΠΔ). Προφανώς αβάσιμη στην ουσία της είναι μια «καταγγελία» όταν δεν καταλείπεται η παραμικρή αμφιβολία για το ότι δεν τελέστηκε η καταγγελλόμενη πράξη. **Μ' αυτά τα δεδομένα, η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης δεν απαιτεί την ύπαρξη αποδείξεων ή αποχρωσών – ισχυρών ενδείξεων ενοχής ορισμένου προσώπου σε σχέση με ορισμένη αξιόποινη πράξη. Αρκεί, αντίθετα, μια αναφορά σε πραγματικά περιστατικά τα οποία είναι «άξια δικαστικής διερεύνησης».** Μάλιστα στο στάδιο αυτό δεν υπάρχει καν κατηγορούμενος αλλά μόνο «αναφερόμενο πρόσωπο», το οποίο βέβαια εξοπλίζεται με συγκεκριμένα δικαιώματα.

4. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, συνάγεται ότι η άσκηση της δίωξης κατά όσων είναι ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί, εκκινεί με την κατάθεση ενώπιον της Βουλής γραπτής πρότασης τουλάχιστον τριάντα (30) βουλευτών, η οποία αναφέρει αφενός τα στοιχεία της αξιόποινης πράξης, αφετέρου τις ποινικές διατάξεις στις οποίες τυποποιούνται οι αποδιδόμενες πράξεις. Η Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή, οφείλει ως οιονεί Εισαγγελέας να ενεργήσει σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο Σύνταγμα (άρθρο 86), τον Ν. 3126/2003 περί Ποινικής Ευθύνης Υπουργών (άρθρο 5), τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρο 156 ΚτΒ) και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διατάξεις. Από την ως άνω νομοθεσία απορρέουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις και αρμοδιότητές της Επιτροπής, προκειμένου αυτή να καταλήξει σε ασφαλή και δίκαιη κρίση, προτείνοντας στην Ολομέλεια της Βουλής την άσκηση ή μη δίωξης κατά προσώπων που είναι ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί. Αυτή η πρόταση της Επιτροπής θα πρέπει να είναι, σε κάθε περίπτωση, αιτιολογημένη, ουσιαστικά και νομικά, με βάση το αποδεικτικό υλικό που αυτή είχε στη διάθεσή της ή συνέλεξε κατά τις εργασίες της. Για το λόγο, αυτό είναι

κρίσιμο να τηρηθεί απαρέγκλιτα η νομιμότητα, να ακολουθηθούν δηλαδή θεσμικά όλες οι διαδικασίες, και παράλληλα να συλλεγούν όλα τα αποδεικτικά στοιχεία, ώστε να υποβληθεί ένα πλήρως αιτιολογημένο πόρισμα στην Ολομέλεια, με αναφορά πραγματικών περιστατικών και μνεία συγκεκριμένων ποινικών διατάξεων.

Συνεπώς, η ειδική κοινοβουλευτική Επιτροπή, οφείλει να διενεργήσει μια αληθινή και δικονομικώς άρτια προκαταρκτική εξέταση και να καταλήξει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 156 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ), σε ασφαλή κρίση για τα αναφερόμενα πολιτικά πρόσωπα. Η κρίση αυτή πρέπει να καταγράφει τις πιθανές ενδείξεις ενοχής, αν και εφόσον προκύπτουν, στους υπευθύνους, προτείνοντας την άσκηση ποινικής δίωξης ή να θεμελιώνει την ανυπαρξία (τέτοιων ενδείξεων) προτείνοντας την απαλλαγή τους.

V.ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΙΑ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΛΥΣΗ

1. Οι μόνιμοι βοσκότοποι στην Ελλάδα είναι κυρίως δημόσια γη και μέχρι το 2009, η διαχείρισή τους είχε ανατεθεί στις τοπικές αρχές, οι οποίες τους διέθεταν στους κτηνοτρόφους της περιοχής τους, ανάλογα με το ζωικό τους κεφάλαιο. Το 2009, ο ΟΠΕΚΕΠΕ εφάρμοσε το πρώτο σύστημα εντοπισμού αγροτεμαχίων (LPIS), δηλαδή μια χωρική βάση δεδομένων για την ταυτοποίηση και διαχείριση αγροτεμαχίων, στο πλαίσιο των Άμεσων Ενισχύσεων, του Πυλώνα Ι της ΚΑΠ, όπου η κατανομή των δημόσιων μόνιμων βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους έπρεπε να γίνεται μέσω του LPIS, με γεωχωρική απεικόνιση.

Η εφαρμογή της «Τεχνικής Λύσης» έχει τις καταβολές της, την περίοδο 2009-2012, όταν ύστερα από ελέγχους της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντόπισε ότι η Ελλάδα είχε δηλώσει ως επιλέξιμες εκτάσεις για ενίσχυση, βοσκοτόπους με ξυλώδη βλάστηση, ενώ με βάση τον τότε ισχύοντα ορισμό των βοσκοτόπων, ως βοσκότοποι θεωρούνταν οι χαμηλές χορτολιβαδικές εκτάσεις και όχι τα θαμνολίβαδα και τα δασολίβαδα, δηλαδή οι παραδοσιακά βοσκήσιμες εκτάσεις στη χώρα μας (Καν. (ΕΕ) 1307/2013). Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήγαγε τρεις έρευνες κατά την περίοδο 2009-2012 και επέβαλε στην Ελλάδα πρόστιμα ύψους τετρακόσιων εξήντα έξι (466) εκατομμυρίων Ευρώ, λόγω αδυναμιών στον προσδιορισμό των επιλέξιμων βοσκοτόπων. Μάλιστα, η

επιμονή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην εσφαλμένη αυτή ερμηνεία και η εφαρμογή της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας οδήγησε τις ελληνικές αρχές στην εκπόνηση Σχεδίου Δράσης (Action Plan), το διάστημα 2012-2014, που οδήγησε τελικά σε μείωση της έκτασης των βοσκοτόπων κατά δέκα (10) εκατ. στρέμματα περίπου, από τα εικοσιτέσσερα (24) εκατ. στρέμματα συνολικά, που αρχικά δηλώνονταν. Αυτό κυρίως επηρέασε τις ορεινές περιοχές, που εμφάνιζαν μεγαλύτερο έλλειμα επιλέξιμων βοσκοτόπων και δυσκολία διασφάλισης των ενισχύσεών τους.

Προκειμένου να διευθετηθεί το πρόβλημα των κτηνοτρόφων που έμειναν χωρίς ενίσχυση λόγω της μη αναγνώρισης των βοσκοτόπων τους ως επιλέξιμων, η Κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου, με τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γ. Καρασμάνη υιοθέτησε και εφάρμοσε την «Τεχνική Λύση», δηλαδή μία λύση που επέτρεπε στους κτηνοτρόφους να αιτούνται την κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων σε περιοχές εκτός της περιοχής τους, ώστε να μπορέσουν να διασφαλίσουν τις ενισχύσεις τους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ενημερωθεί για την «Τεχνική Λύση» και δεν είχαν εκφραστεί αντιρρήσεις, κάτι που το αποδεικνυει και η αποδοχή αυτής κατά τους διενεργηθέντες ενωσιακούς ελέγχους από τη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG AGRI).

Έτσι, μετά τις Ανακοινώσεις, που απέστειλε το ΥΠΑΑΤ προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την 1η/8/2014, σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης σε εθνικό επίπεδο, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Γ. Καρασμάνης, τον Δεκέμβριο του 2014 εξέδωσε Απόφαση (ΥΑ 22172/23-12-2014), στο πλαίσιο του Action Plan για τους βοσκότοπους σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και επομένως σε γνώση των υπηρεσιών της. Η Απόφαση αυτή είχε ως βάση το άρθρο 60 του ν. 4264/2014, με το οποίο ρυθμίζονταν θέματα διαχείρισης των βοσκοτόπων και ιδίως τα θέματα της κατανομής τους σε ευρύτερη διαδημοτική και περιφερειακή βάση αντί της σε επίπεδο κοινότητας ή δήμου που ίσχυε μέχρι πριν το 2014. Αυτή η απόφαση περιοριζονταν στο 2014 και περιλάμβανε, επίσης, την δυνατότητα κατανομής επιλέξιμων δημόσιων βοσκοτόπων μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων των δύο γεωγραφικών ζωνών που όριζε - μία για την ηπειρωτική

Ελλάδα και μία για την Πελοπόννησο - χωρίς καμία πρόβλεψη όμως για την Κρήτη και τις άλλες νησιωτικές περιοχές.

Τρεις μέρες πριν την επικράτηση του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015, με την υπ' αριθ. 104/7056/22-1-2015 Υπουργική Απόφαση («Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και του Καν.(ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου), καθορίστηκε (Άρθρο 2, παρ. 5, σημείο γ) ως «ελάχιστη δραστηριότητα» για τους βοσκοτόπους, η διατήρηση ζωικού κεφαλαίου μηδέν κόμμα επτά (0,7) MMZ/εκτάριο». Δηλαδή η απόφαση, συσχέτισε τις ενισχύσεις του ζωικού κεφαλαίου με εκτάσεις βοσκοτόπων, χωρίς μάλιστα να εξαιρεί από την συσχέτιση αυτή τη σταβλισμένη κτηνοτροφία. Αυτό πρακτικά, σήμαινε ότι προκειμένου να ενισχυθούν οι κτηνοτρόφοι θα έπρεπε να βρεθούν βοσκότοποι για το ζωικό τους κεφάλαιο.

Σχετικά με τον καθορισμό της «ελάχιστης δραστηριότητας» ο κ. Καρασμάνης φαίνεται να αγνόησε το έγγραφο DS_CDP-2015-04 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής («Παρατηρήσεις σχετικά με τις κοινοποιήσεις που οφείλουν να υποβάλουν τα κράτη μέλη στις 31 Ιανουαρίου 2015», σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 639/2014 της Επιτροπής»), που έκανε παρατηρήσεις, υποδεικνύοντας να κοινοποιούνται στην Επιτροπή, το αργότερο έως τις 31 Ιανουαρίου 2015, οι αποφάσεις του κράτους-μέλους σχετικά με ορισμένες πτυχές της εφαρμογής του καθεστώτος της νέας Άμεσης Στήριξης, που θα εφαρμοζόταν από την 1η Ιανουαρίου 2015. Ειδικότερα στην περίπτωση της «ελάχιστης δραστηριότητας», οι παρατηρήσεις και οι κατευθύνσεις της Επιτροπής ήταν ότι τα κριτήρια που θα κοινοποιούσαν τα κράτη-μέλη για την τροποποίηση των διατάξεων περί των κριτηρίων επιλεξιμότητας των εκτάσεων και την εισαγωγή ελεγκτικών κριτηρίων, καθώς και για τη διατήρηση της γεωργικής έκτασης σε κατάσταση κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια, δεν θα έπρεπε να συνδέονται απαραίτητα με την παραγωγή (π.χ. οι απαιτήσεις βόσκησης/ελάχιστης πυκνότητας ζωικού κεφαλαίου δεν θα έπρεπε να αποτελούν μέρος της κοινοποίησης), προκειμένου για την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων.

Στην συνέχεια, η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, ανταποκρινόμενη στο έγγραφο DS_CDP-2015-04 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τροποποίησε την υπ' αριθμ

104/7056 ΥΑ με την υπ' αριθμ. 1584/66059 ΥΑ, στα σημεία που αφορούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των εκτάσεων, εισαγάγοντας αυστηρότερα ελεγκτικά κριτήρια για την ομοιόμορφη εφαρμογή τους σε όλη την Ελλάδα. Συγκεκριμένα, κατήργησε το σημείο (γ) της παραγράφου 4 του άρθρου 2 της <<ΥΑ Καρασμάνη>>, που αφορούσε στη διαζευκτική αναφορά του ορισμού της γεωργικής δραστηριότητας ως «ελάχιστη δραστηριότητα σε γεωργικές περιοχές εκ φύσεως κατάλληλες για βοσκή ή καλλιέργεια», καθώς και την παράγραφο 5, που διευκρίνιζε τι νοείται ως «ελάχιστη δραστηριότητα», αντικαθιστώντας τα, με την παράγραφο 6 στο άρθρο 40, όπου αναφερόταν, μεταξύ άλλων, αφενός ότι **η επιλεξιμότητα των εκτάσεων ελέγχεται στο πλαίσιο των επιτόπιων ελέγχων του δείγματος** και αφετέρου ότι για τους βοσκότοπους σε παραγωγή, σύμφωνα με την παρ. 4.α του άρθρου 2, η διατήρηση ζωικού κεφαλαίου θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον μηδέν κόμμα επτά (0,7) ΜΜΖ/εκτάριο, ενώ για τους βοσκότοπους σε καλή γεωργική κατάσταση, σύμφωνα με την παρ. 4.β του άρθρου 2, απαιτείτο η κοπή και απομάκρυνση της βλάστησης, ώστε η ποώδης βλάστηση να μην υπερβαίνει το ύψος των εβδομήντα εκατοστών. **Με άλλα λόγια, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις του εγγράφου της Επιτροπής για την εναρμόνισή της στον Κανονισμό, κάτι που δεν έκανε η Κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου.**

Η «Τεχνική Λύση», συνεχίστηκε και με την ΚΑΠ 2014-2022, που διαπραγματεύθηκε και αποδέχθηκε η Κυβέρνηση Σαμαρά-Βενιζέλου, ως απότοκο της επιλογής της, να εφαρμόσει το σύστημα των τριών (3) Αγρονομικών Περιφερειών (αρόσιμες εκτάσεις, δενδρώδεις εκτάσεις, βοσκότοποι), στο πλαίσιο των Κανονισμών 1307/2013 και 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τις επιδοτήσεις της ΚΑΠ 2014-2022. Σημειώνεται ότι για την επιλογή αυτή, η τότε Κυβέρνηση δεν έλαβε υπόψη της ότι:

- 1) οι προς ενίσχυση – επιλέξιμοι βοσκότοποι εξακολουθούσαν να είναι περιορισμένοι, εξαιτίας των περιορισμών του ορισμού των μόνιμων βοσκοτόπων που δεν συμπεριελάμβαναν τα θαμνολίβαδα και τα δασολίβαδα,
- 2) μόνο το πέντε τοις εκατό (5%) των συνολικών βοσκοτοπικών εκτάσεων ήταν ιδιόκτητα βοσκοτόπια και
- 3) η χώρα δεν διέθετε Κτηματολόγιο, Δασικούς χάρτες και Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης.

2. Με την ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ στην Κυβέρνηση και προκειμένου να ξεκινήσει το πρώτο έτος εφαρμογής της ΚΑΠ 2014-2020, ως όφειλε πλέον, το ΥΠΑΑΤ εξέδωσε την υπ αριθμ ΥΑ 873/55993/20-5-2015 «Κατανομή βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας», ενημερώνοντας σχετικά και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την οποία ΥΑ διευρυνόταν η «Τεχνική Λύση» Καρασμάνη και δινόταν η δυνατότητα στους κτηνοτρόφους να εξασφαλίζουν βοσκοτόπους μακριά από την περιοχή δραστηριότητάς τους, όταν δεν επαρκούσαν εκεί οι επιλέξιμες εκτάσεις, αντικαθιστώντας τις δύο (2) γεωγραφικές ζώνες με εννέα (9) χωρικές ενότητες-περιφέρειες, συμπεριλαμβάνοντας τόσο την Κρήτη όσο και την νησιωτική Ελλάδα.

Έκτοτε, η «Τεχνική Λύση» εξακολουθεί να υφίσταται και να υλοποιείται και στο πλαίσιο της ΚΑΠ 2023-2027, όπου διατηρήθηκε η Αγρονομική Περιφέρεια των Βοσκοτόπων, στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ, που συνέταξε και υλοποιεί η Κυβέρνηση Μητσοτάκη. Υπενθυμίζονται οι πρόσφατες δηλώσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Κ. Τσιάρα, που ανέφερε ότι «η Τεχνική Λύση ήταν μια παραδοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για να μην χαθούν ευρωπαϊκοί πόροι».

Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της Ελλάδας, από τη Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ προετοιμάστηκε και εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2017 ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 2017/2393 (Κανονισμός OMNIBUS). Με τον Κανονισμό αυτό, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 3, τροποποιήθηκε το Άρθρο 4(1)(η) του Κανονισμού 1307/2013 και έγινε μία σημαντικότερη για τη χώρα μας, όπως και για τις υπόλοιπες χώρες του Νότου της Ευρώπης, αναθεώρηση του ορισμού των βοσκοτόπων. Συγκεκριμένα, διευρύνθηκε ο ορισμός των βοσκοτόπων, δίνοντας τη δυνατότητα να γίνουν επιλέξιμα προς ενίσχυση τα θαμνολίβαδα και τα δασολίβαδα, με άλλα λόγια, «ο μεσογειακός τύπος βοσκοτόπου».

Με την απόφαση δε 1152/77796/1.6.2018 του Υπουργού ΥΠΑΑΤ και στο πλαίσιο των εθνικών επιλογών για την εφαρμογή των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του Καν.(ΕΕ) 1307/2013 και του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο ορισμός του μόνιμου βοσκότοπου όπως

διαμορφώθηκε στον Κανονισμό Omnibus [άρθ.3 του Καν. (ΕΕ) 2017/2393], ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία.

Μάλιστα με βάση το νέο ορισμό, η Ελληνική Δημοκρατία προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για την αναίρεση των καταδικαστικών πρωτόδικων αποφάσεων. Οι αποφάσεις επί των αναιρέσεων εκδόθηκαν τον Φεβρουάριο και τον Μάιο του 2020 και δικαίωσαν την Ελλάδα, επιστρέφοντάς της συνολικά τετρακόσια εξήντα έξι (466) εκατ. ευρώ και κατοχυρώνοντας ουσιαστικά την επαναφορά των περίπου 10 εκατ. στρεμμάτων επιλέξιμων βοσκότοπων που είχαν αποκλειστεί με το «Σχέδιο Δράσης».

Ωστόσο, ενώ οι θετικές συνέπειες αυτής της προσπάθειας της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, που περιελάμβανε επιπλέον ελέγχους της επιλεξιμότητας των εκτάσεων, έπρεπε να είχαν αξιοποιηθεί προς όφελος της κτηνοτροφίας μας, η κυβέρνηση της Ν.Δ. φάνηκε ανίκανη να προχωρήσει στις απαραίτητες ενέργειες για την αποτελεσματική υλοποίηση των παραπάνω νομοθετικών πρωτοβουλιών της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ που θα κατέληγαν σε μία λειτουργική εκπόνηση και εφαρμογή των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Συγκεκριμένα, η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ αναγνωρίζοντας την άμεση και επιτακτική ανάγκη εκπόνησης και εφαρμογής των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, θεσμοθέτησε τον ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164 Α') «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας και άλλες διατάξεις» και ακολούθησε η Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθ. 1058/71977/03.07.2017 (ΦΕΚ 2331 Β') με θέμα «Καθορισμός των Προδιαγραφών και του Περιεχομένου των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164 Α')». Σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθεσία τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης έπρεπε να εκπονηθούν και να εγκριθούν μέχρι τις 31/12/2019 με διάρκεια ισχύος επτά (7) ετών και τη δυνατότητα για αναθεώρηση και εκ νέου έγκρισή τους μετά το πέρας του διαστήματος αυτού.

3. Με την έλευση της ΝΔ στην Κυβέρνηση το 2019, ο πρώτος Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Μ. Βορίδης, τροποποίησε την παραπάνω απόφαση δίνοντας παράταση δύο ετών (μέχρι 31.12.2021) για την υλοποίηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης ενώ σε απάντηση της ερώτησης και ΑΚΕ με αρ. πρωτ. 140/43/6-10-2020 βουλευτών του ΠΑΣΟΚ στις 18-12-2020 αναφέρεται στην ΚΥΑ υπ' αριθ. 1058/71977/03.07.2017 ΚΥΑ (Β' 2331) με θέμα «Καθορισμός

των Προδιαγραφών και του Περιεχομένου των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164 Α')» επισημαίνοντας ότι «καθορίζει τις προδιαγραφές, το περιεχόμενο και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης καθώς και τις διαδικασίες παρακολούθησης ορθής εφαρμογής τους» και ότι «τα Δ.Σ.Β. βρίσκονται στη φάση υπογραφής της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του ΥΠΑΑΤ και των 13 Περιφερειών της χώρας». Ωστόσο, τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης μπήκαν βάση σχεδίου «στο ψυγείο» αφήνοντας έτσι ένα θεσμικό κενό και ασάφειες επί των οποίων αναπτύχθηκε το σκάνδαλο και η διαπλοκή. Έκτοτε, έξι (6) σχεδόν χρόνια μετά, τον Μάιο του 2025 ο νυν Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Κ. Τσιάρας ανακοίνωσε ότι *«εντός 18 μηνών αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης στη χώρα μας, αφού ολοκληρώνονται τα τεύχη δημοπράτησης και περνάμε πλέον στη φάση του διαγωνισμού, ώστε εντός 1,5 έτους η Ελλάδα να αποκτήσει πλήρη Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης»*. Και αυτό παρότι ο προκάτοχός του Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Λ. Αυγενάκης, τον Απρίλιο του 2024, σε τηλεδιάσκεψη με τους Περιφερειάρχες είχε θέσει ως στόχο «την ενεργοποίησή τους, έως το τέλος του 2024».

Τον Ιούνιο του 2025 και αφού συνεχιζόταν το «Βατερλό» των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης, ο νυν Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Κ. Τσιάρας, ενώ αρχικά είχε δώσει παράταση για την υλοποίησή τους, έως το τέλος του 2026, στην συνέχεια απέσυρε από τις Περιφέρειες την ανάθεση παίρνοντας πίσω από αυτές και τους σχετικούς, γι' αυτό το έργο, παρακρατηθέντες πόρους. Μάλιστα, αποφάσισε να αναθέσει την εκπόνησή τους, στην «Κοινωνία της Πληροφορίας Μονοπρόσωπη Α.Ε.», μέσω Προγραμματικής Σύμβασης (Υπουργική Απόφαση 150215/2025 - ΦΕΚ 3018/Β/18-6-2025) ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την «Κοινωνία της Πληροφορίας». Το έργο της εκπόνησης των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης για όλες τις Περιφέρειες, θα χρηματοδοτηθεί από τα τέλη βόσκησης των Περιφερειών και από πόρους του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας.

4. Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας της δικογραφίας για τον ΟΠΕΚΕΠΕ προς τη Βουλή, η έρευνα για την περίοδο 2019-2022, εστίασε στο γεγονός ότι **«σε σημαντικό αριθμό ατόμων,**

που παρουσιάστηκε ψευδώς ως νέοι ή νέες αγρότες, ιδιοκτήτες ή κυρίως ενοικιαστές μεγάλων εκτάσεων βοσκοτόπων, με σκοπό την απόκτηση δικαιωμάτων ενίσχυσης από το Εθνικό Απόθεμα. Οι βοσκοτόποι αυτοί βρίσκονταν συχνά μακριά από τον τόπο κατοικίας των αιτούντων και ήταν ως επί το πλείστον δημόσια γη, που είχε διατεθεί αποκλειστικά για χρήση από κτηνοτρόφους χωρίς ιδιόκτητη γεωργική γη. Τα επόμενα έτη, έως το 2024, τα ίδια άτομα φέρονται να υπέβαλαν **ψευδείς δηλώσεις ζωικού κεφαλαίου** και να ζήτησαν τη διάθεση της αντίστοιχης δημόσιας γης για ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων τους». Στη βάση αυτή, το διαβιβαστικό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας αναφέρεται σε «φερόμενη ως **δόλια κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το Εθνικό Απόθεμα**, που οργανώθηκε με συστηματικό τρόπο και σε ιδιαίτερα μεγάλη κλίμακα από εγκληματικές ομάδες που περιλάμβαναν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, στελέχη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπαλλήλους του Τεχνικού Συμβούλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και ιδιοκτήτες Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων, μέσω των οποίων υποβάλλονται αιτήσεις για επιδοτήσεις».

VI.ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ-ΕΡΕΥΝΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ-ΚΕΝΤΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ

1. Σύμφωνα με την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, στελέχη της Διοίκησης και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ –συμπεριλαμβανομένων Προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων– καθώς και εκπρόσωποι από τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, **ενήργησαν οργανωμένα προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις.** Ειδικότερα, “υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ προσπαθούν να παρακάμψουν τις διαδικασίες ελέγχου, και ακόμη να τιμωρήσουν υπαλλήλους που θεωρούν υπεύθυνους για τους ελέγχους αυτούς”. Φέρονται δε, να ενεργούν είτε κατόπιν εντολής του αρμόδιου Υπουργού, προκειμένου να αυξήσει την εκλογική του επιρροή, είτε με δική τους πρωτοβουλία για να διευκολύνουν αιτούντες αγροτικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, ώστε να λαμβάνουν παράνομα επιδοτήσεις.

2. Ένα τυπικό παράδειγμα, είναι η περίπτωση του Γεώργιου Ξυλούρη, παραγωγού από την Κρήτη, όπου ο ίδιος όπως και μέλη της οικογένειάς του δήλωναν ψευδή αριθμό ζώων, καθώς και επιλέξιμες εκτάσεις εκτός Κρήτης, στα νησιά Χίο και Πάρο. Τόσο ο τότε Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκος Μπαμπασίδης (διατελέσας αντιπρόεδρος την περίοδο 22/7/22-29/12/23), όσο και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης (διατελέσας Γ.Γ την περίοδο Ιουνίου 2019-Ιουνίου 2025) Γεώργιος Στρατάκος, επέμεναν να πληρωθούν τα μέλη της οικογένειας Ξυλούρη. Ο Μπαμπασίδης Κυριάκος επιβεβαίωνε εγγράφως ότι «μετά από συστημικό έλεγχο 21 ΑΦΜ, διαπιστώθηκε ότι δεν έχουν γη εκτός Κρήτης, τους έχει αποδοθεί ποσοστό κοινοτικών βοσκοτόπων, επομένως ίσως δεν απαιτείται διοικητικός έλεγχος», ενώ ο Σημανδράκος Ευάγγελος ως Πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ (διατελέσας Πρόεδρος την περίοδο 21/07/2022–Δεκεμβριος 2023), είχε διατάξει έλεγχο. Εν τέλει, τα μπλοκαρισμένα ΑΦΜ της οικογένειας Ξυλούρη δεν πληρώθηκαν το 2024, μετά από σχετικό ενημερωτικό σημείωμα της 30ης Νοεμβρίου 2023 από την Παρασκευή Τυχεροπούλου, τότε Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς, στο οποίο σημειωνόταν ότι τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δεν είχαν υποβληθεί εγκαίρως.

Οι απομαγνητοφωνημένες συνομιλίες μεταξύ του Γεώργιου Ξυλούρη και του Γεώργιου Στρατάκου τον Νοέμβριο 2024, είναι χαρακτηριστικές της δράσης του συστήματος, εντός και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ. Συγκεκριμένα, ο Γεώργιος Ξυλούρης ρωτούσε τον Γιώργο Στρατάκο για την <<υπόθεση Τυχεροπούλου>>, υπονοώντας προφανώς ενέργειες για την απομάκρυνσή της από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Γεώργιος Ξυλούρης επίσης φαίνεται να ενδιαφέρεται **για την αντικατάσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέως Πόπης Παπανδρέου, από το γραφείο της ΕΡΡΟ** στην Αθήνα, επειδή εκείνη είχε ορίσει την Παρασκευή Τυχεροπούλου ως εμπειρογνώμονα σε προκαταρκτική δικογραφία που χειριζόταν η ίδια. Κατά τη συνομιλία του, με τη Βασιλική Ζαφειρίου, την τότε Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης του ΟΠΕΚΕΠΕ, ο Γεώργιος Ξυλούρης την ενημερώνει λεπτομερώς για τις ενέργειες εναντίον της Τυχεροπούλου από τον Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκο Μπαμπασίδη, για τις οποίες, όπως λέει, έχει άμεση πληροφόρηση. Επιπλέον, ενημερώνει την κα Ζαφειρίου για παρέμβαση που έκανε με δική του πρωτοβουλία σε μέλος της

Κυβέρνησης, με σκοπό την απομάκρυνση της Παπανδρέου από τη θέση της. **Ο Γεώργιος Ξυλούρης αναφέρεται επίσης σε αγωγή που έχει καταθέσει κατά της Παρασκευής Τυχεροπούλου και ισχυρίζεται σε συνομιλία του, ότι ο πρώην Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριος Αυγενάκης, με τον οποίο είχε εξαιρετική σχέση, του ζήτησε να υποβάλει την αγωγή.**

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα, επιβλήθηκε από τη διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ στην Παρασκευή Τυχεροπούλου, ειδική επιστημονική συνεργάτιδα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και μάρτυρα – κλειδί στο σκάνδαλο με τις αγροτικές επιδοτήσεις, πειθαρχική ποινή στέρησης μισθού και αυτό σε συνέχεια της πειθαρχικής διαδικασίας που είχε ασκήσει ο τέως πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Κυριάκος Μπαμπασίδης, από τις 24 Σεπτεμβρίου 2024, εις βάρος της, για «παράβαση εχεμύθειας» και για «ανάξια για υπάλληλο συμπεριφορά».

3. Με την υπ' αριθ. πρωτ. 32786/3-6-2024 εντολή του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Κυριάκου Μπαμπασίδη, η Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης διατάχθηκε να διενεργήσει ειδικό διοικητικό έλεγχο σε 20 παραγωγούς/μέλη της οικογένειας Ξυλούρη για το έτος 2023. Όπως προκύπτει από το σχετικό έγγραφο, η εντολή αυτή δόθηκε έπειτα από αίτημα της Εισαγγελίας ΕΡΡΟ Αθηνών (29/4/2024) για πληροφορίες σχετικά με τους εν λόγω παραγωγούς. Ο έλεγχος ολοκληρώθηκε, και σύμφωνα με την έκθεση με αριθμ. πρωτ. 78309/10-12-2024 της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κρήτης, διαπιστώθηκε εκτεταμένη απάτη στις αιτήσεις πληρωμών. Έντεκα από τους ελεγχθέντες είχαν ζητήσει πληρωμές για το 2023, ενεργοποιώντας δικαιώματα χωρίς να κατέχουν τα αντίστοιχα στρέμματα, καθώς είτε είχαν δηλώσει ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια με εκμισθωτές άλλους συγγενείς τους (που και αυτοί τα είχαν δηλώσει ως ιδιόκτητα), είτε δεν είχαν τίτλους ιδιοκτησίας, είτε διέθεταν τίτλους για πολύ μικρότερες εκτάσεις. Αποτέλεσμα ήταν να απορριφθούν όλα τα δηλωμένα αγροτεμάχια, εκτός από τα δημόσια βοσκοτόπια που τους είχαν κατανεμηθεί στο πλαίσιο της «τεχνικής λύσης».

4. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. 62124/10-10-2024 σημείωμα του Προϊσταμένου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, που εκδόθηκε έπειτα από εντολή ελέγχου, διενεργήθηκε έλεγχος σε 110

παραγωγούς. Για όσους δεν είχαν προηγουμένως ελεγχθεί, εξετάστηκαν από την υπηρεσία του. Μόνο για λίγα από τα δηλωμένα αγροτεμάχια βρέθηκε αποδεικτικό κυριότητας, με αποτέλεσμα να εγκριθεί μόλις το 5% των εκτάσεων που είχαν δηλωθεί.

5. Σε καταγεγραμμένες συνομιλίες, εμφανίζεται επίσης ο **Ελευθέριος Ζερβός**, ο οποίος ορίστηκε Αντιπρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ με απόφαση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Ελευθερίου Αυγενάκη (ΦΕΚ 43/23-1-2024), ως στενός συνεργάτης και άνθρωπος απόλυτης εμπιστοσύνης του. Ο Ελευθέριος Ζέρβος συνομιλεί καθημερινά, κυρίως με Κρητικούς, για θέματα ενισχύσεων και ελέγχων ενώ εμφανίζεται συχνά μαζί με τον Ελευθέριο Αυγενάκη σε δημόσιες εκδηλώσεις, κυρίως στην Κρήτη. Σε συνομιλία του με τον κ. Νικόλαο Κεφαλογιάννη, στις 03/01/2025, ο Ελευθέριος Ζερβός που κατάγεται από την περιοχή Ζωνιανά της Κρήτης, ενημερώνει τον κ. Ν. Κεφαλογιάννη για ανώνυμη καταγγελία που αφορά εκατόν πενήντα (150) άτομα από δύο οικογένειες των Ζωνιανών, Παπαδάκη και Καββαλού, που φέρονται να έχουν δηλώσει υπερβολικό αριθμό ζώων. Η καταγγελία αυτή αναφέρθηκε επίσης ότι κοινοποιήθηκε στον Περιφερειακό Διευθυντή Κρήτης, Κωνσταντίνο Αλεξόπουλο.

Σε συνομιλία του με τον Ελευθέριο Ζερβο, που πραγματοποιήθηκε στις 11-12-2024, ο Αλεξόπουλος Κωνσταντίνος ανέφερε ότι στις 29-07-2024 του ζητήθηκε ενημέρωση σχετικά με τις ενέργειες της υπηρεσίας του, στο πλαίσιο προκαταρκτικής εξέτασης από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Ρεθύμνου. Κατέθεσε ότι γνώριζε για την καταγγελία και ότι είχε εντολή να προχωρήσει σε ελέγχους, αλλά λόγω φόρτου εργασίας θα εκτελούνταν αργότερα. Μάλιστα, στην ίδια συνομιλία, ανέφερε ότι είχε ενημερώσει, την ίδια ημέρα, για την κατάθεσή του την Σταυρούλα Κουρμεντζά, τότε Διευθύντρια Τεχνικών Ελέγχων του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος επίσης είχε ενημερώσει τον Κυριάκο Μπαμπασίδη για την κλήτευση του από τον Εισαγγελέα. Πέραν του Μπαμπασίδη Κυριάκου, ενημέρωσε και τον Ελευθέριο Ζέρβο, αφού προηγουμένως είχε ενημερώσει τον Γιάννη Τρουλλινό, χωρίς να είναι ξεκάθαρο γιατί ο τέως πλέον μετά τις αποκαλύψεις, διευθυντής του πολιτικού γραφείου του κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη, ενημερώθηκε πριν τον αρμόδιο Αντιπρόεδρο.

6. Σε άλλες καταγεγραμμένες συνομιλίες, ο Κυριάκος Μπαμπασίδης αποδίδει την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ (που βρίσκονται υπό έρευνα για ποινικά αδικήματα), στους Ελευθέριο Ζερβό, Γεώργιο Κέντρο (Διευθυντή Διευθύνσεων Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς του ΟΠΕΚΕΠΕ), Ζωή Πολιτοπούλου (υπάλληλο της ίδιας Διεύθυνσης). Συγκεκριμένα, στις 14-11-2024, ο Μπαμπασίδης αναφέρει σε άγνωστο συνομιλητή ότι οι Κέντρος και Ζέρβος πλήρωσαν όλα τα ΑΦΜ που είχαν δεσμευτεί από την Εισαγγελία. Στις 13-11-2024 καταγράφεται συνομιλία μεταξύ του Μπαμπασίδη Κυριάκου και του Γιάννη Τρουλλινού, στενού συνεργάτη και τ. διευθυντή του πολιτικού γραφείου του κ. Ιωάννη Κεφαλογιάννη, όπου συζητείται η πληρωμή των δεσμευμένων ΑΦΜ. Σύμφωνα με τον Μπαμπασίδη, τα συγκεκριμένα ΑΦΜ πληρώθηκαν κατά την απουσία του στην Ουγγαρία, και αφού η Πολιτοπούλου, ο Γ. Κέντρος και ο Ελ. Ζέρβος “παραποίησαν τα αρχεία”. Αναφέρεται, επίσης, ότι μεταξύ των πληρωμένων ΑΦΜ υπήρχε και παραγωγός από τη Νίσυρο, ο οποίος είχε προκαλέσει επεισόδιο με υπάλληλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, με τον Τρουλλινό να αναφέρει ότι αυτός ο παραγωγός διαδίδει πως ο Ελ. Αυγενάκης κανόνισε την πληρωμή του.

7. Αυτό το οποίο είναι ιδιαίτερα εμφανές στην περίπτωση των μελών της ομάδας που λειτουργούσε εντός και εκτός ΟΠΕΚΕΠΕ, είναι ότι προσαρμόζουν τις ενέργειές τους ανάλογα με την πορεία των εισαγγελικών ερευνών, προσπαθώντας να δώσουν την εντύπωση ότι τηρούνται οι νόμιμες διαδικασίες. Ωστόσο, ο πραγματικός τους στόχος δεν είναι η ουσιαστική εφαρμογή ελέγχων, αλλά η εξασφάλιση της εικόνας της νομιμότητας. Αυτό δημιουργεί κίνδυνο για την αποτελεσματικότητα των ερευνών, καθώς τα πορίσματα και τα αποτελέσματα των ελέγχων μπορεί να αλλοιώνονται σε συνάρτηση με διαρροές σχετικές με τις έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO).

8. Συμπερασματικά, απ’ όλα τα παραπάνω στοιχεία και ιδίως το έγγραφο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, προκύπτει ότι την περίοδο 2019–2024, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ ενήργησαν σε συντονισμό με αρμόδιους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Εκπροσώπους των Κέντρων Υποδοχής Δηλώσεων (ΟΣΔΕ), και αιτούντες ενισχύσεων στο πλαίσιο του Καθεστώτος Βασικής Ενίσχυσης, προκειμένου:

- Να πληρούνται τεχνητά οι προϋποθέσεις για να λάβουν πλεονεκτήματα βάσει της ΚΑΠ, κυρίως με κατανομή δικαιωμάτων πληρωμής από το εθνικό απόθεμα, μέσω ψευδών δηλώσεων αριθμού ζώων ή έκτασης.
- Να παρεμποδιστούν οι ουσιαστικοί έλεγχοι μέσω της εφαρμογής της «τεχνικής λύσης».

VII.ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Ως προς την αρμοδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα προς το ΠΔ 97/2017 (Οργανισμός του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων):

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Άρθρο 1

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), αποτελεί ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της χώρας. Για την επίτευξη της αποστολής του το Υπουργείο προωθεί:

- 1) Την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων και του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων.
- 2) Την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του αγροτικού τομέα.
- 3) Την αναβάθμιση των υποδομών και της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου και του αγροτουρισμού.
- 4) Την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).
- 5) Την αύξηση της συμμετοχής της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν.
- 6) Την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα.

7) Την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και αλιευτική παραγωγή.

Από το ΥΠΑΑΤ και τον εκάστοτε αρμόδιο Υπουργό, όπως αναλύθηκε και ανωτέρω εποπτεύονται και μια σειρά φορέων με τη μορφή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Ανάμεσα στα εποπτευόμενα από το ΥΠΑΑΤ ΝΠΙΔ είναι και ο ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων). Μάλιστα το ίδιο το διαβιβαστικό της Εισαγγελίας ορίζει την εποπτεία, ως ευρύτερη έννοια από τον έλεγχο, που περιλαμβάνει παρακολούθηση, διατύπωση γνώμης, υποδείξεις, γνώση των δραστηριοτήτων του Φορέα. Ο δε έλεγχος αναφέρεται στην άμεση παρέμβαση του κράτους, π.χ. ως προς τη νομιμότητα, τα οικονομικά ή επιστημονικά στοιχεία.

A. Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης)

1. Ο Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης), ανέλαβε καθήκοντα Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μετά τον διορισμό του από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, με το ΠΔ 83/2019 (ΦΕΚ Α' 121/09.07.2019), θέση την οποία διατήρησε μέχρι την 5η Ιανουαρίου 2021. Το 2019, η κατανομή δημόσιων βοσκοτόπων σε αγρότες της Κρήτης, η οποία προτάθηκε με το υπ' αριθμ. 70688/18-09-2019 εμπιστευτικό έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ από τον τότε Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ, Αθανάσιο Καπρέλη, στο οποίο προτείνει «λόγω ελλείψεων επιλέξιμων βοσκοτόπων σε ορισμένες Χωρικές Ενότητες» την κατά περίπτωση κατανομή σε άλλες και εγκρίθηκε από τον ΥΠΑΑΤ, Μ. Βορίδη, αντιστοιχούσε σε **48.395** εκτάρια στη Δυτική Μακεδονία, **38.140** στην Πελοπόννησο, **8.585** στην Κάρπαθο, **2.917** στην Κω και **8.902** στη Ρόδο.

Σημειώνεται ότι η δικογραφία Ι.001299/2024 στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, σχηματίστηκε κατόπιν καταγγελιών του Γρηγόριου Βάρρα, ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, από τις 19/11/2019 μέχρι τις 10/11/2020. Από το αποδεικτικό υλικό που συγκεντρώθηκε προέκυψε ότι τους μήνες που προηγήθηκαν της παραίτησής του, από τη θέση του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, είχε παραγγείλει μια σειρά ελέγχων, σύμφωνα με κριτήρια ανάλυσης κινδύνου που αφορούσαν μεταξύ άλλων αιτούντες εθνικό απόθεμα με βάση μισθωμένους κυρίως ή και ιδιόκτητους βοσκότοπους μεγάλης έκτασης χωρίς ζώα. Πολλές από τις εκτάσεις αυτές ήταν δημόσιες και είχαν κατανεμηθεί τα προηγούμενα χρόνια στο πλαίσιο της “τεχνικής λύσης” σε κτηνοτρόφους που δεν διέθεταν επαρκείς βοσκοτόπους. Οι εκτάσεις αυτές φέρονται να ήταν γνωστές στον Τεχνικό

Σύμβουλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και στα ΚΥΔ (Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων), από τους οποίους υπάρχουν ενδείξεις ότι διέρρεαν στους παραγωγούς οι σχετικές πληροφορίες. Ενώ λοιπόν για την πλειοψηφία τουλάχιστον των εκτάσεων αυτών ήταν ευχερές να διαπιστωθεί ο δημόσιος χαρακτήρας τους με τη χρήση γεωχωρικών ελέγχων, οι έλεγχοι που γίνονταν βασίζονταν μόνο στη δήλωση περιουσιακής κατάστασης του φερόμενου ως ιδιοκτήτη και μάλιστα μόνο για το ελεγχόμενο έτος καθώς και στο μισθωτήριο συμβόλαιο (σε περίπτωση μισθωμένου βοσκότοπου), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην υπ' αριθμ. 85112/2015 εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Στις 27-10-2020 (αρ. πρωτ 69823) ο Γρ. Βάρρας τροποποίησε την ανωτέρω εγκύκλιο και παρήγγειλε μια σειρά ελέγχων, οι οποίοι επρόκειτο να διεξαχθούν σύμφωνα με την τροποποιηθείσα από τον ίδιο εγκύκλιο, **ώστε να απαιτούνται πλέον ισχυροί νομικοί τίτλοι για την απόδειξη δικαιωμάτων νόμιμης κατοχής στις βοσκοτοπικές εκτάσεις και όχι μόνο το Ε9.** Παράλληλα, πάγωσε την πληρωμή περίπου 4.000 ΑΦΜ που είχαν ήδη ενταχθεί στο καθεστώς ενισχύσεων και αποφάσισε να μην ενημερώσει τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων για να αποφύγει, κατά τον ίδιο, «διαρροές και παρεμβάσεις». Διέταξε ελέγχους σε 99 ΑΦΜ, με ελεγκτική ομάδα του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η ομάδα αυτή, μετά από αντιδράσεις, αυξήθηκε από 5 σε 11 μέλη, αλλά περιορίστηκε μόνο σε οπτικό διοικητικό έλεγχο.

Σημειώνεται ότι ο Μ. Βορίδης, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπέγραψε την με αριθμ. 3004/327767 (ΦΕΚ Β' 5176/31-12-2019) Υπουργική Απόφαση "Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Αντιπροέδρων του Διοικητικού Συμβουλίου και του Γενικού Διευθυντή του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.) - Ν.Π.Ι.Δ." και κατ' επέκταση την ανάθεση στον Δημήτρη Μελά της άσκησης αρμοδιοτήτων που αφορούν στον τεχνικό έλεγχο και τις άμεσες ενισχύσεις. Ο Γρηγόριος Βάρρας, βλέποντας τα παράπονα για παρατυπίες στην κατανομή του Εθνικού Αποθέματος, διέταξε ελέγχους βάσει κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου (π.χ. βοσκοτόπια χωρίς ζώα, μακριά από τη μόνιμη κατοικία των αιτούντων). **Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στην από 28/11/2024 ένορκη κατάθεσή του, δεν είχε ενημερώσει τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων και ο λόγος ήταν αφενός μεν να αποφύγει τη διαρροή κι αφετέρου να μην υπάρξει παρέμβαση από τον**

αντιπρόεδρο Δ. Μελά και του ασκηθεί πίεση εντός και εκτός Οργανισμού, δεδομένου ότι ο κ. Μελάς ήταν αποκλειστική επιλογή για την εν λόγω θέση, από τον τότε ΥΠΑΑΤ κ. Βορίδη και ήταν και προνομιακός συνομιλητής, τόσο αυτού όσο και του Δ/ντη του, κ. Θεοδόση Αθανασά καθώς και του Γ.Γ. ΥΠΑΑΤ κ. Γεωργίου Στρατάκου που και αυτός ήταν επιλογή του ΥΠΑΑΤ όπως και ο τότε Γενικός Δ/ντης ΟΠΕΚΕΠΕ Λαμπρόπουλος Απόστολος.

Στις 10-11-2020, ο κ. Βάρρας απομακρύνθηκε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ καθώς ζητήθηκε από τον τότε Υπουργό (Μ. Βορίδη) η παραίτησή του. Οι δε διάδοχοί του, στη θέση του προέδρου Θεοφάνης Παπάς (διατελέσας Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από 2.11.20 έως 26.2.21) και στη θέση αντιπροέδρου Δημήτριος Μελάς (ο οποίος διετέλεσε και πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ Μάρτιος 2021-Ιούλιος 2022) τροποποίησαν εκ νέου την υπ αριθμ 85112/2015 εγκύκλιο, κατόπιν εισηγήσεως της Διευθύντριας Τεχνικών ελέγχων του οργανισμού Αθανασίας Ρέππα επιστρέφοντας στην ουσία στο προηγούμενο καθεστώς των «χαλαρών ελέγχων».

Επιπλέον, αποδέσμευσαν την πληρωμή των υπό έλεγχο ΑΦΜ. Από έλεγχο που διενήργησε το ΣΔΟΕ σε φερόμενους ιδιοκτήτες και μισθωτές βοσκοτοπικών εκτάσεων, ως προς τους οποίους συνέτρεχαν τα κριτήρια ανάλυσης κινδύνου που είχε θέσει ο Γρηγόριος Βάρρας και οι οποίοι είχαν ελεγχθεί χωρίς ευρήματα το 2021 υπό το καθεστώς της υπ' αριθμ. 85112/2015 εγκυκλίου, όπως ίσχυε μετά την τροποποίηση της από Παπά και Μελά, διαπιστώθηκε ότι **τουλάχιστον 18 από αυτούς είχαν επιχορηγηθεί αν και δεν είχαν νόμιμο δικαίωμα**. Η λήψη των επιχορηγήσεων από αυτούς φέρεται ότι διευκολύνθηκε από την εφαρμογή της τροποποιηθείσας ως άνω εγκυκλίου και επιπλέον τα όργανα διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ φέρονται ότι δεν αναζήτησαν την επιστροφή των ποσών που αχρεωστήτως καταβλήθηκαν στους ανωτέρω παραγωγούς, ύψους τουλάχιστον οκτακοσίων χιλιάδων τριακοσίων εξήντα επτά (800.367) ευρώ. **Σημειωτέον ότι κατά την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία η ζημιά που προκλήθηκε από τη συντονισμένη δράση των μελών της διοίκησης και λοιπών στελεχών του ΟΠΕΚΕΠΕ δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί επακριβώς διότι εκκρεμούν σχετικοί έλεγχοι.**

Είναι χαρακτηριστική η απάντηση του κ. Βορίδη σε κοινοβουλευτική ερώτηση (στις **18-12-2020** ήτοι έναν μήνα μετά την παραίτηση Βάρρα) <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/67715b2c-ec81-4f0c-ad6a-476a34d732bd/11476003.pdf>:

«Επίσης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 5.2-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ

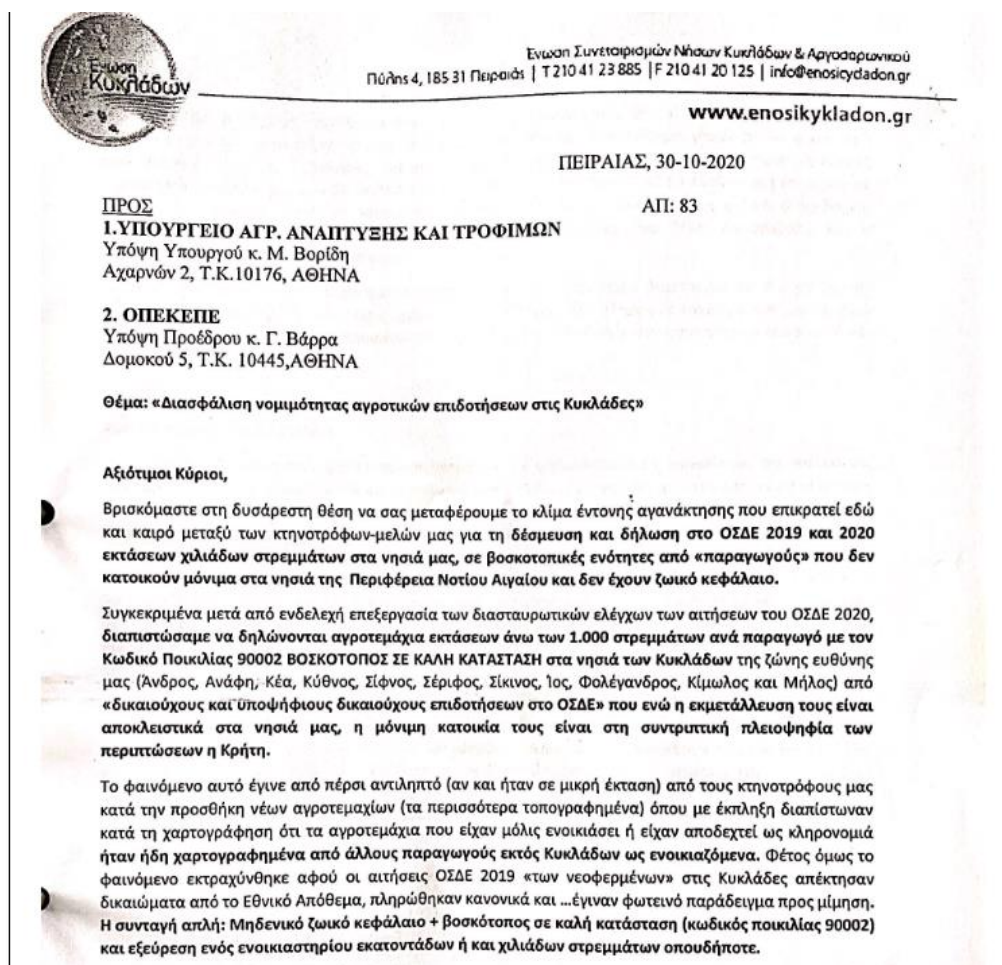
ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ της ίδιας Εγκυκλίου:

«Ο διοικητικός έλεγχος για τη νομιμότητα των παραστατικών κατοχής των αγροτεμαχίων γίνεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ-ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ του εκάστοτε έτους. Κατά την εξέταση καταγγελιών σχετικών με νόμιμη κατοχή αγροτεμαχίων, για τα ιδιόκτητα αγροτεμάχια, **ελέγχεται η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του ιδιοκτήτη του αγροτεμαχίου.** Για τα ενοικιαζόμενα αγροτεμάχια ελέγχονται τα παραστατικά ενοικίασης που έχουν επισυναφθεί στον φάκελο του παραγωγού κατά την υποβολή της ΕΑΕ (Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης). Στην περίπτωση που καταγγέλλεται, ότι ο εμφανιζόμενος ως εκμισθωτής δεν κατέχει το αγροτεμάχιο που αναγράφεται στο παραστατικό ενοικίασης, **ελέγχεται και η βεβαίωση δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασης (Ε9) του ελεγχόμενου έτους ενίσχυσης, του εκμισθωτή (.....).** Στις περιπτώσεις που τα προσκομισθέντα έγγραφα δημιουργούν αμφιβολίες ως προς την νομιμότητα των πράξεων και δεν καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό της κυριότητας ή των ορίων κυριότητας του αγροτεμαχίου, **ο Οργανισμός είναι αδύνατον να αποσαφηνίσει το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Η επίλυση ιδιοκτησιακών ή άλλων παρόμοιων διαφορών μεταξύ των δικαιούχων, αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα των δικαστικών αρχών και δεν εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.»**

Εκ των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. δεν έχει την δυνατότητα αλλά ούτε και την αρμοδιότητα ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων που περιγράφουν τα υποβληθέντα με τις ΕΑΕ παραστατικά μίσθωσης, παρά μόνο εφόσον ο ιδιοκτήτης/εκμισθωτής προβεί σε καταγγελία, οπότε, με αναφορά στα υποβληθέντα από τον ιδιοκτήτη/εκμισθωτή στοιχεία, δύναται να διενεργηθεί ειδικός διοικητικός έλεγχος που μπορεί να οδηγήσει στην εξαίρεση εκείνων των αγροτεμαχίων που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να μην υπολογιστούν στις ενισχύσεις και ταυτόχρονα να επιβληθούν οι προβλεπόμενες κυρώσεις. Για να είναι δυνατή η διασταύρωση των στοιχείων μισθωμένων βοσκοτόπων, από το έτος ενίσχυσης 2020 είναι υποχρεωτική η αναγραφή στην ΕΑΕ κάθε γεωργού του Α.Τ.ΑΚ. (Αριθμού Ταυτότητας Ακινήτου) κάθε εκμισθωμένου αγροτεμαχίου, όπως αυτό αποτυπώνεται στην περιουσιακή κατάσταση του εκμισθωτή. Το σύνολο των αγροτεμαχίων με τα αντίστοιχα Α.Τ.ΑΚ. **διασταυρώνονται μέσω της Α.Α.Δ.Ε.,**

προς επιβεβαίωση της νόμιμης κατοχής τους».

Επίσης, ο κ. Βορίδης ήταν πλήρως ενήμερος για το θέμα, καθώς υπήρχε έγγραφη καταγγελία προς αυτόν από την Ένωση Συνεταιρισμών Νήσων Κυκλάδων & Αργοσαρωνικού:

Άξιο επισήμανσης είναι το γεγονός ότι ο κ. Βορίδης συνέχισε να συμμετέχει σε συσκέψεις για θέματα του ΟΠΕΚΕΠΕ ακόμα και ως Υπουργός Επικρατείας. Στο από 30/06/2025 ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail), ο Ευάγγελος Σημανδράκος (διατελέσας Πρόεδρος ΟΠΕΚΕΠΕ από τον Ιούλιο του 2022 μέχρι τον Δεκεμβριο 2023) προς τις Ευρωπαϊκές Εντεταλμένες Εισαγγελίες, αναφέρεται σε δύο επιστολές που είχε στείλει στον Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ κ. Μπρατάκο Ιωάννη, προκειμένου να τον ενημερώσει για την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ εξαιτίας ατεκμηρίωτων δηλώσεων του τότε

υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Αυγενάκη, μετά την πληρωμή της προκαταβολής των άμεσων ενισχύσεων, τον Οκτώβριο του 2023. Όπως, αναφέρει στο ηλεκτρονικό μήνυμα (email) του, ο κ. Σημανδράκος ενημέρωνε τον κ. Μπρατάκο, ότι εφάρμοσε νέες, αυστηρότερες διαδικασίες ελέγχου, με αποτέλεσμα να μην καταβληθούν ενισχύσεις σε εννέα χιλιάδες, τριακόσια εννέα (9.309) ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, εκ των οποίων ποσοστό εξήντα τρία τοις εκατό (63%) προερχόταν από τις τέσσερις περιφερειακές ενότητες Ν. Λασιθίου, Ηρακλείου, Ρεθύμνης και Χανίων. Αποτέλεσμα αυτών ήταν να ακολουθήσει σύσκεψη του κ. Σημανδράκου με τους κ.κ. Μπρατάκο, Παπασταύρου και Βορίδη, οπότε υπήρξε αναλυτική ενημέρωση του πρώτου προς τους τρεις Υπουργούς, για όλα τα θέματα που απασχολούσαν εκείνη την περίοδο τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Όπως αναφέρει ο κ. Σημανδράκος, τα ανωτέρω πρόσωπα στην επόμενη σύσκεψη της 28ης/12/23, ζήτησαν την παραίτηση του.

Β. Αυγενάκης Ελευθέριος

Ο Αυγενάκης Ελευθέριος, ανέλαβε καθήκοντα Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, μετά τον διορισμό του από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 79/2023 (ΦΕΚ Τεύχος Α' 121/27.06.2023), θέση που διατήρησε μέχρι την 14η Ιουνίου 2024. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η συνομιλία που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ζερβού Ελευθέριου, ορισθέντος Αντιπροέδρου ΟΠΕΚΕΠΕ, με απόφαση του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Λευτέρη Αυγενάκη (ΦΕΚ 43/23-1-2024), και του Κ (καταγράφεται το όνομα), ο οποίος καλεί τον κ. Ζερβό για ελέγχους, με τον τελευταίο να του εξηγεί ότι η αρχική καταγγελία (για 150 άτομα) είχε γίνει αφότου ο ίδιος είχε έρθει μαζί με τον Αυγενάκη στα Ζωνιανά. Τον έλεγχο αυτόν τον ανέβαλε όσο μπορούσε για 8 μήνες και είχε ενημερώσει μεταξύ άλλων και τον κ. Αυγενάκη για τον οποίο αναφέρει ότι είπε χαρακτηριστικά “ όταν είχε έρθει, λέει όχι δεν θα γίνει κανένας έλεγχος” “Θα το δούμε κάποια στιγμή να πάει παραπίσω”. Οι συνομιλίες αυτές είναι χαρακτηριστικές της αντίληψης του κ. Αυγενάκη είτε για την καθυστέρηση και αναβολή ορθών ελέγχων, είτε την παντελή έλλειψη αυτών, επιτρέποντας με αυτό τον τρόπο την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνακόλουθα τους Ευρωπαίους (μεταξύ αυτών και τους

Έλληνες) φορολογούμενους.

Ο Ευάγγελος Σημανδράκος διορίστηκε πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ τον Ιούλιο του 2022, θέση που κατείχε μέχρι τον Δεκέμβριο 2023. Σύμφωνα με την κατάθεσή του, επιχείρησε την εξυγίανση του ΟΠΕΚΕΠΕ και δεν επέτρεψε την έκδοση δικαιωμάτων Εθνικού Αποθέματος σε πάνω από δύο χιλιάδες (2.000) αιτούντες για βοσκότοπους χωρίς ζώα, κατά των οποίων υπήρχαν καταγγελίες ή εκκρεμούσαν έλεγχοι. Μάλιστα την 1η Σεπτεμβρίου 2022 τροποποίησε εκ νέου την υπ' αριθμ. 85112/2015 εγκύκλιο, επαναφέροντας τα αυστηρά κριτήρια ελέγχου, που είχαν θεσμοθετηθεί, επί προεδρίας του Γρ. Βάρρα στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο Ευάγγελος Σημανδράκος επισήμανε ότι ανέλαβε τα καθήκοντά του σε συνθήκες έντονου ελέγχου για τη λειτουργία της εφαρμογής ΟΣΔΕ στο gon.gr cloud, καθώς και για το αν ο ΟΠΕΚΕΠΕ θα μπορούσε να ανταποκριθεί στην πληρωμή του Οκτωβρίου 2022, που απαιτούσε τη συλλογή και επεξεργασία των αιτήσεων. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, «αρκετά αργότερα συνειδητοποίησε ότι υπήρχε σύγκρουση» ανάμεσα στη διοίκηση και την τεχνική λειτουργία της Υπηρεσίας. Ωστόσο, έως το τέλος Αυγούστου κατάφερε να ολοκληρώσει τη συλλογή των αιτήσεων ΟΣΔΕ με μια μικρή ομάδα υπαλλήλων του ΟΠΕΚΕΠΕ, που στήριξαν τη μεταφορά στο gon.gr cloud.

Παράλληλα, έθεσε ως πρώτη προτεραιότητα την τροποποίηση της εγκυκλίου τεχνικών ελέγχων, ώστε να σταματήσει η πρακτική των τυπικών ελέγχων σε περιοχές που είχαν δηλωθεί ως ιδιωτικοί βοσκότοποι χωρίς ζώα, στις οποίες βασίστηκε η έκδοση δικαιωμάτων από το Εθνικό Απόθεμα. Συνολικά, περίπου 6.000 ΑΦΜ είχαν μπλοκαριστεί κατά την προεδρία του Ευάγγελου Σημανδράκου. Ο έλεγχος των υποστηρικτικών εγγράφων που ζητήθηκε από τους κατόχους των ΑΦΜ ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2022 και επέτρεψε την αποδέσμευση περίπου 1.200 ΑΦΜ, ενώ οι υπόλοιποι περίπου 2.300 δεν υπέβαλαν τα απαιτούμενα έγγραφα ή βρίσκονταν υπό έρευνα είτε από τις δικαστικές αρχές είτε από την Οικονομική Αστυνομία.

Ο Ευάγγελος Σημανδράκος δήλωσε ότι αντιμετώπισε έντονες αντιδράσεις τόσο εντός όσο και εκτός του ΟΠΕΚΕΠΕ, σχετικά με την ταχύτητα των ελέγχων και το αν είχε το δικαίωμα να κρατά όλα αυτά τα ΑΦΜ μπλοκαρισμένα. Οι εσωτερικές αντιδράσεις προήλθαν κυρίως από τον Αντιπρόεδρο Κυριάκο Μπαμπασίδη, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τις Διευθύνσεις Άμεσων Ενισχύσεων, Αγορών και Τεχνικών Ελέγχων, καθώς και από Διευθυντές τόσο της

Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων. **Οι εξωτερικές πιέσεις προήλθαν κυρίως από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ελευθέριο Αυγενάκη, ο οποίος, αμέσως μόλις ανέλαβε ως εποπτεύων Υπουργός τον Ιούνιο του 2023, άσκησε πίεση για την αποδέσμευση των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ.** Η πίεση αυτή έγινε «αφόρητη» τον Οκτώβριο του 2023. Τελικά, μην αντέχοντας την πίεση της πολιτικής ηγεσίας, και μετά από επανειλημμένες εκκλήσεις του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γεώργιου Στρατάκου, να παραιτηθεί, υπέβαλε την παραίτησή του, δηλώνοντας ότι «εξαναγκάστηκε να αποχωρήσει από τον Οργανισμό».

Με βάση την αξιολόγηση των απομαγνητοφωνημένων συνομιλιών, οι οποίες χρησιμοποιούνται νομίμως ως αποδεικτικά στοιχεία στην παρούσα υπόθεση, διαπιστώνεται ότι στελέχη της Διοίκησης και υπάλληλοι του ΟΠΕΚΕΠΕ–συμπεριλαμβανομένων Προϊσταμένων Διευθύνσεων τόσο της Κεντρικής Υπηρεσίας όσο και των Περιφερειακών Διευθύνσεων– καθώς και εκπρόσωποι από τα Κέντρα Υποδοχής Δηλώσεων, ενήργησαν οργανωμένα προκειμένου να δημιουργήσουν ένα σύστημα απουσίας ελέγχων και να εξασφαλίσουν την πληρωμή αιτήσεων που δεν πληρούσαν τις νομικές προϋποθέσεις.

Το σύστημα αυτό ενισχύθηκε μετά την απομάκρυνση του Γρηγόρη Βάρρα, κυρίως κατά την προεδρία του Δημήτρη Μελά. Ο πρώην πρόεδρος του ΟΠΕΚΕΠΕ, Βαγγέλης Σημανδράκος, κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και έστειλε επιστολές στον τότε υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ Γιάννη Μπρατάκο, ενημερώνοντας για 9.309 ύποπτα ΑΦΜ που αποκλείστηκαν από πληρωμές. **Σύμφωνα με τον ίδιο, το πρωθυπουργικό γραφείο γνώριζε για τις παρατυπίες εξ αρχής.**

Τα δύο έγγραφα έχουν διαβάθμιση «Εμπιστευτικό» και κοινοποιήθηκαν με ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail) που απέστειλε ο κ. Σημανδράκος στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Στο ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail) προς τους Εισαγγελείς ο κ. Σημανδράκος επεξηγεί ότι είχε απευθύνει τις δύο επιστολές στον υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ «προκειμένου να τον ενημερώσω για την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ εξαιτίας ατεκμηρίωτων δηλώσεων του τότε υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Ελ. Αυγενάκη, μετά την πληρωμή της προκαταβολής των άμεσων ενισχύσεων, τον Οκτώβριο του 2023».

Στην πρώτη από τις δύο επιστολές ο κ. Σημανδράκος ενημερώνει τον κ. Μπρατάκο ότι, την Παρασκευή 27 Οκτωβρίου 2023, ο ΟΠΕΚΕΠΕ ολοκλήρωσε την πληρωμή της προκαταβολής της βασικής ενίσχυσης σε 538.768 δικαιούχους, δεχόμενος τα συγχαρητήρια του Γενικού Γραμματέα του υπουργείου Γιώργου Στρατάκου και του υφυπουργού Σταύρου Κελέτση. Τον ενημερώνει ακόμη ότι εφάρμοσε νέες, αυστηρότερες διαδικασίες ελέγχου, με αποτέλεσμα να μην καταβληθούν ενισχύσεις σε 9.309 ΑΦΜ που δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας.

Από απάντηση σε κοινοβουλευτική ερώτηση της Νέας Αριστεράς (αρ. πρωτ. 4190/8-4-2024) φαίνεται ότι όταν οδηγήθηκε σε παραίτηση ο κ. **Σημανδράκος τον Δεκέμβριο 2023** ήταν δεσμευμένα **16.548 ΑΦΜ** (είχαν δεσμευθεί κατά την περίοδο 2019-2022).

Στην **πληρωμή του Απριλίου 2024** με τη **νέα διοίκηση του κ. Μπαμπασίδη** μετά από έλεγχο σε **7.703 ΑΦΜ** εξ αυτών, πληρώθηκαν τα **6.815 (88,5%)**.

Το πιθανότερο δε είναι ότι οι **πληρωμές σε δεσμευμένα ΑΦΜ συνεχίστηκαν** και αργότερα, καθώς οι έλεγχοι συνεχίστηκαν για την αποδέσμευση τους.

VIII. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ

1. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, με το υπ' αριθμ. 1757/16/6/2025 διαβιβαστικό της προς τη Βουλή περιγράφει ένα **εκτεταμένο δίκτυο πολιτικών παρεμβάσεων και διοικητικής κακοδιαχείρισης στον ΟΠΕΚΕΠΕ**, που οδήγησε σε απώλεια κοινοτικών πόρων και στην επιβολή προστίμων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Χαρακτηριστική είναι η επισήμανση ότι **υπάρχουν ενδείξεις πως οι παρεμβάσεις υπουργών στον ΟΠΕΚΕΠΕ και η μαζική εκταμίευση παράνομων επιδοτήσεων εξυπηρέτησαν προεκλογικούς σκοπούς, επηρεάζοντας την εκλογική συμπεριφορά συγκεκριμένων ομάδων, κυρίως σε αγροτικές περιφέρειες**. Το γεγονός αυτό δημιουργεί σοβαρό προβληματισμό **θεσμικής νόθευσης της πολιτικής διαδικασίας, καθώς τίθεται ζήτημα χειραγώγησης του εκλογικού αποτελέσματος με δημόσιο χρήμα**.

2. Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ διαπερνά κάθετα την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, αποτελεί δε απότοκο του “καθεστώτος” Μητσοτάκη. Και αυτό, γιατί φέρεται να εμπλέκονται από τον Πρωθυπουργό, μέχρι Υπουργοί, Γενικοί Γραμματείς και μέλη του κόμματος. Η ανάληψη της πολιτικής ευθύνης από τον ίδιο τον κ. Μητσοτάκη και η αναγνώριση της αποτυχίας της κυβέρνησης

καταδεικνύει το γεγονός. Οι συνομιλίες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας και περιέχονται στην υπάρχουσα δικογραφία, παραπέμπουν σε διαδικασίες που εφαρμόζονται στους κόλπους εγκληματικής οργάνωσης.

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2021, **ο Σενετάκης Μάξιμος, βουλευτής της ΝΔ και μετέπειτα Υφυπουργός Ανάπτυξης** φέρεται να συζητά με τον κ. Μελά Δημήτρη, μεταξύ άλλων, για την εξυπηρέτηση της αίτησης ενός ενδιαφερόμενου του Κ (καταγράφεται το επώνυμο) και συγκεκριμένα για την επιθυμία του τελευταίου να μειωθούν τα ζώα του από τριακόσια τριάντα (330) σε διακόσια σαράντα (240). Ο κ. Μελάς φέρεται να είναι πρόθυμος να “τον φτιάξει”, προτείνοντας στο κ. Σενετάκη να συμβουλέψει τον ενδιαφερόμενο “να μην γυρίζει και κοκορεύεται στα καφενεία. Γιατί έχουν μείνει πολλοί σαν τον δικό του απ’ έξω”.

Στις 21 Νοεμβρίου 2024, **ο Σταμενίτης Διονύσιος**, ο οποίος σημειωτέον, πέρα από βουλευτής, ήταν και μέλος της Κυβέρνησης, με την ιδιότητα του Υφυπουργού Ανάπτυξης & τροφίμων, (αρμοδιότητα που άσκησε την περίοδο 6/23-6/25), σε επικοινωνία του με τον κ. Μπαμπασίδη Κυριάκο, φέρεται να κάνει αναφορά στον Β (καταγράφεται το επώνυμο), ο οποίος κατάφερε να μετατρέψει μια έκταση από γλυκό καλαμπόκι σε κανονικό, ζητώντας από τον κ. Μπαμπασίδη να τον ενημερώσει πώς μπορεί να το κάνει και αυτός. Ο κ. Μπαμπασίδης κρατάει επιφύλαξη για το αν γίνεται, αλλά ο κ. Σταμενίτης απαντάει με σιγουριά ότι κάτι τέτοιο είναι εφικτό, ενώ εν κατακλείδι ο κ. Μπαμπασίδης επιμένει ότι αυτό είναι παράτυπο και τον προτρέπει να το κάνει ο ίδιος ο κ. Σταμενίτης από το Υπουργείο.

Στις 25 Φεβρουαρίου 2022 ο Βαλιώτης Αθανάσιος, ο τότε προϊστάμενος Περιφερειακής Μονάδας Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας πραγματοποίησε συνομιλία με το Νασιόπουλο Βασίλειο, **διευθυντή του πολιτικού γραφείου του Χρήστου Κέλλα, βουλευτής της ΝΔ και μετέπειτα Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων**, ο οποίος φέρεται να ζητάει στον κ. Βαλιώτη να κάνει δεκτή μια ένσταση ενός έτερου ιδιώτη του οποίου το αίτημα για να λάβει κοινοτική ενίσχυση απορρίφθηκε από τον Οργανισμό, διότι η δηλωθείσα έκταση χαρακτηρίστηκε ως μη καλλιεργήσιμη. Στις 25 Φεβρουαρίου 2022 ο κ. Βαλιώτης συνομιλεί εκ νέου με τον κ. Νασιόπουλο και αναφέρουν πως τελικά θα είναι δυνατή η ένταξη της παραπάνω περίπτωσης στο πρόγραμμα κοινοτικών ενισχύσεων με μέγιστη δυνατή καταχώρηση τα 7,5 στρέμματα.

Στις 8 Μαρτίου 2022, ο **Μπουκώρος Χρήστος, βουλευτής της ΝΔ και μετέπειτα Υφυπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης** φέρεται να ρωτάει τον κ. Μελά Δημήτρη, αν έχει απορριφθεί κάποιο αίτημα για την ένταξη στο πρόγραμμα κοινοτικών ενισχύσεων, με τον τελευταίο να φέρεται να απαντάει ότι θα το τσεκάρει “γιατί μόλις έδωσε με το φτυάρι καμιά εξηνταριά”. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο κ. Μπουκώρος σε πρόσφατη συνέντευξή του παραδέχτηκε ότι γνώριζε από κυβερνητικά στελέχη ότι παρακολουθούνταν εδώ και 1,5 χρόνο. Ο κ. Μπουκώρος στις 15 Μαρτίου 2025 υπουργοποιήθηκε, αναλαμβάνοντας καθήκοντα Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η συνομιλία του **Χατζηβασιλείου Τάσου**, βουλευτή ΝΔ και μετέπειτα μέλους της Κυβέρνησης (Υφυπουργός Εξωτερικών την περίοδο 20/1/25-27/6/25), με τον Μελά Δημήτρη (Πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ) στη διάρκεια της οποίας, φέρεται να ρωτάει τον Δ. Μελά για την μεταβίβαση από συζύγους σε συζύγους, με τον τελευταίο να του απαντάει *“Αντιλαμβάνεσαι την ευαισθησία του θέματος, πρέπει να γίνει χειρουργικά και χωρίς τυμπανοκρουσίες, λόγω εξυπηρέτησης σε σένα συγκεκριμένα. Γιατί σε καμία περίπτωση δεν θέλω να ανοίξω την πόρτα πουθενά από τη στιγμή που δεν γίνεται αποδεκτό με θεσμική διαδικασία”* και τον Τ Χατζηβασιλείου να του απαντάει «Πολύ ωραία, WhatsApp μόνο, έχω καταλάβει, μην λες τίποτα».

Ο **Κεφαλογιάννης Ιωάννης**, βουλευτής της ΝΔ, και μέλος της Κυβέρνησης σε καίριες θέσεις (Υφυπουργός Μεταφορών την περίοδο 7/7/19-1/9/21, Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας 27/6/23-15/3/25, Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας την περίοδο 15/3/25 μέχρι σήμερα), αναφέρεται πολλάκις στις συνομιλίες των ερευνώμενων από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προσώπων, γεγονός που γεννά ερωτήματα για την γνώση ακόμα και ενδεχόμενη εμπλοκή του εκλεγμένου βουλευτή Ν. Ρεθύμνης στο σκάνδαλο.

Ειδικότερα, στις 13-11-2024, καταγράφεται συνομιλία μεταξύ του Μπαμπασίδη Κυριάκου και του Γιάννη Τρουλλινού, στενού συνεργάτη και διευθυντή του πολιτικού γραφείου του κ. Κεφαλογιάννη, όπου συζητείται η πληρωμή των δεσμευμένων ΑΦΜ. Σύμφωνα με τον κ. Μπαμπασίδη, τα συγκεκριμένα ΑΦΜ πληρώθηκαν κατά την απουσία του και αφού η Πολιτοπούλου, ο Κέντρος και ο Ζέρβος “παραποίησαν τα αρχεία”. Αναφέρεται επίσης ότι μεταξύ των πληρωμένων ΑΦΜ υπήρχε και παραγωγός από τη Νίσυρο, ο οποίος είχε

προκαλέσει επεισόδιο με υπάλληλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Ο κ. Τρουλλινός αναφέρει ότι αυτός ο παραγωγός διαδίδει πως ο Αυγενάκης κανόνισε την πληρωμή του.

Στις 12 Δεκεμβρίου 2024 ο Ζερβός επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον Π. Γ (καταγράφεται το επώνυμο) και τον ρωτάει αν είδε τον Βουλευτή Ρεθύμνης Κεφαλογιάννη Ιωάννη με αυτόν, να του ανταποκρίνεται θετικά, λέγοντας πως συζητήθηκε μαζί του και με τον Τρουλλινό για τους ανωτέρω ελέγχους στα Ζωνιανά και για την κατάθεση Αλεξόπουλου Κωνσταντίνου. Μεταξύ άλλων ο Π.Γ αναφέρει ότι είπε στον Κεφαλογιάννη για τους εκατόν σαράντα επτά (147) ελεγχόμενους στα Ζωνιανά και συγκεκριμένα *“Του λέω Γιάννη, Δεν είναι 147 άτομα είναι 400 ψήφοι και αύριο την άλλη μέρα θα βγω στα Ζωνιανά”*.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2024, ο Ζερβός Ελευθέριος καλεί τον Π.Γ. και τον ενημερώνει πως τώρα έμαθε ότι ο Μπαμπασίδης Κυριάκος επικοινωνήσε με τον Αλεξόπουλο Κωνσταντίνο και θα στείλει κλιμάκιο του ΟΠΕΚΕΠΕ από την Αθήνα, ώστε μαζί με τους υπαλλήλους κλιμακίου Κρήτης να διενεργήσουν ελέγχους στα Ζωνιανά. Για τον λόγο αυτό λέει στον ΠΓ να ενημερώσει τον Κεφαλογιάννη.

Στις 2 Ιανουαρίου 2025 ο κ. Ζερβός καλεί τον Τρουλλινό Ιωάννη, ο οποίος φέρεται να ισχυρίζεται ότι θα λάβει πολιτική διάσταση το θέμα καθώς είναι ψηφοφόροι του Κεφαλογιάννη. Στις 2 Ιανουαρίου 2025 ο Κ καλεί τον Ζερβό για ελέγχους, με τον τελευταίο να του εξηγεί ότι η αρχική καταγγελία (για 150 άτομα) είχε γίνει αφότου ο ίδιος είχε επισκεφθεί μαζί με τον Αυγενάκη τα Ζωνιανά. Τον έλεγχο αυτόν τον ανέβαλε όσο μπορούσε για 8 μήνες και είχε ενημερώσει τον Βρουχο, Τρουλλινό, Κεφαλογιάννη και Αυγενάκη για τον οποίο αναφέρει ότι είπε χαρακτηριστικά *“όταν είχε έρθει, λέει όχι δεν θα γίνει κανένας έλεγχος” “Θα το δούμε κάποια στιγμή να πάει παραπίσω”*.

Σε πολλές μάλιστα συνομιλίες γίνεται αναφορά και στον Κωνσταντίνο Τσιάρα, βουλευτή της ΝΔ και μέλος της Κυβέρνησης (Υπουργός Δικαιοσύνης την περίοδο 9/7/2019 – 26/5/2023, Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 14/6/23-μέχρι σήμερα). Σε συνομιλία που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ελ. Ζερβού και Π Γ φέρεται ο τελευταίος λέει ότι θα μιλήσει ο ίδιος με τον Υπουργό, τον **Τσιάρα**. Ο Ζερβός Ελευθέριος προτείνει στον ΠΓ να πει στον Υπουργό ότι με τους ελέγχους στοχοποιεί και βάζει το χωριό στο στόχαστρο, η δε αλλαγή αντιπροέδρου που

είναι κρητικός και καλύπτει όλη την Κρήτη θα δημιουργήσει μεγάλη ένταση με όλους. Σε άλλη συνομιλία μεταξύ του Γ. Στρατάκου (γ.γ. υπουργείου) και του Γιώργου Ξυλούρη, ερευνώμενου από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προσώπου, φέρεται ο πρώτος εξ αυτών να προτείνει στο δεύτερο “να πάρει ο μεγάλος και τον Τσιάρα, τον έχει πάρει ο Πιερρακάκης, να τον πάρει κι ο μεγάλος τον Τσιάρα”, με τον Ξυλούρη Γιώργο να απαντάει «Ενημέρωσα και απείλησα τον Τσιάρα, καταρχήν του λέω δεν θα μου σηκώνεις τη φωνή σου γιατί θα δεις έναν Γ. πολύ αντίθετο απ’ ότι έχεις γνωρίσει και μου λέει ο Τσιάρας «συγνώμη, δεν σου φώναξα» και του λέω θα σου κλείσω στο Ηράκλειο τον ΟΠΕΚΕΠΕ».

Ο **Ανδρέας Καρασαρίνης**, γραμματέας Αγροτικού Τομέα της Νέας Δημοκρατίας, πρώην μέλος της Κεντρικής Επιτροπής της ΟΝΝΕΔ και πρώην μεγαλοστέλεχος της ΔΑΠ, που διορίστηκε μετακλητός το 2019 στο γραφείο του πρώην υπουργού Δικαιοσύνης Χαράλαμπου Αθανασίου όταν ήταν β’ αντιπρόεδρος της Βουλής, σε συνομιλία του, που πραγματοποίησε 8 Ιανουαρίου 2025 με τον Μπαμπασίδη Κυριάκο, προτείνει στον τελευταίο να μιλάει μόνο με ΜΑΞΙΜΟΥ, καθώς «αυτοί τα κανονίζουν, δεν υπάρχει κάτι η τριάδα εκεί **ΣΚΕΡΤΣΟΣ, ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, ΒΟΡΙΔΗΣ**». Ο Καρασαρίνης Ανδρέας εκφράζει επίσης την άποψη ότι λίγο θα μπορούσε και ο **ΝΕΖΗΣ** και μέχρι εκεί από το κόμμα, αλλά σε καμία περίπτωση δεν πιστεύει ότι ο **ΣΜΥΡΛΗΣ** μπορεί να πατήσει πόδι. «Καλώς ή κακώς, τα έχουν αφήσει όλα στο **ΒΟΡΙΔΗ**».

Η αναγκαστική εκπαραθύρωση ενός υπουργού και 3 υφυπουργών της κυβέρνησης, δείχνει πως η ιστορία του ΟΠΕΚΕΠΕ θα έχει και πρέπει να έχει πολλά ακόμα επεισόδια. Αυτό που αποδεικνύεται όμως, είναι ότι η Νέα Δημοκρατία, ο αρχηγός της, οι βουλευτές της, οι υπουργοί της αλλά και τα απλά στελέχη και μέλη της, με την ανάληψη της κυβέρνησης το 2019 είχαν μια ιδιοκτησιακή αντίληψη του κράτους. Και από αυτή την λογική δεν θα μπορούσε να εξαιρεθεί ο ΟΠΕΚΕΠΕ, μιας και τα χρήματα ήταν πολλά. Τρία (3) δισεκατομμύρια το χρόνο, για δικό τους όφελος, ήταν δύσκολο να βρεθούν από κάποια άλλη πηγή. Από τον πρώτο υπουργό λοιπόν, κ.Βορίδη, ξεκίνησε το σχέδιο διασπάθισης ευρωπαϊκών κονδυλίων και συνεχίστηκε καθ’ όλη την εξαετία. Όταν ένα κράτος έχει σε θέση υφυπουργών ανθρώπους που εργάζονται μόνο για την δική τους πολιτική επιβίωση, τα συμφέροντα του κόμματός τους και όχι τα συμφέροντα των πολιτών και της Πολιτείας και την θέση τους την χρησιμοποιούν για να κάνουν

ρουσφέτια, τότε η πολιτική και κοινωνική καταβαράθρωση είναι πλήρης και χωρίς επιστροφή. Οι διάλογοι Σταμενίτη, Μπουκώρου, Κέλλα, Χατζηβασιλείου δείχνουν πως δεν πήγαν στα υπουργεία να εργαστούν για το καλό της κοινωνίας, για την λύση προβλημάτων της κοινωνίας αλλά για να επανεκλεγούν και να εξασφαλίσουν την δική τους επιβίωση. Κατ' επέκταση και του Μητσοτάκη.

Η υπόθεση Αυγενάκη είναι αρκετά διαφορετική. Γιατί με θράσος και οίηση καυχιόταν για την παραβίαση της νομοθεσίας και την αποδέσμευση των δεσμευμένων ΑΦΜ -ενώ ήξερε ότι γινόταν έλεγχος!- και γιατί διαφήμιζε την «λύση» που κατάφερε σε χρονίζον πρόβλημα των αγροτών σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Το πρόβλημα είχε να κάνει με την αποδέσμευση χιλιάδων ΑΦΜ ανθρώπων που πήραν επιδοτήσεις, τα οποία όμως βρισκόταν σε έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ στόχευε και στον αθέμιτο πλουτισμό ημετέρων του κυβερνώντος κόμματος και οδήγησε στην αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος των εθνικών εκλογών το 2023. Εκεί που περιχαρή τα στελέχη της ΝΔ «έκαναν μπλε την Κρήτη». Η τακτική της ΝΔ, επιπλέον λειτουργώντας με όρους μαφίας, ήταν οι απειλές κατά της κα. Κοβέσι, επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και των συνεργατών της στην Ελλάδα. Μια συνήθης τακτική, η οποία στηρίζεται από έναν μηχανισμό στον οποίο συμμετέχουν διάφοροι λογαριασμοί στα social media, δημοσιογράφοι, έντυπα, ο οποίος διευθύνεται από το επιτελικό μηχανισμό που είναι εγκατεστημένος στο Μαξίμου. Δεν είναι τυχαίο πως η Ελλάδα ελέγχεται και για άλλες υποθέσεις για τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση κατηύθυνε και άλλα ευρωπαϊκά κονδύλια, όπως προκύπτει από ελληνικά και διεθνή δημοσιεύματα και για τον ΟΠΕΚΕΠΕ και για το Ταμείο Ανάκαμψης.

Τα σκάνδαλα δεν σταματούν στην συγκεκριμένη δικογραφία. Αναδεικνύονται και άλλα θέματα παραβίασης των κανόνων και κατάχρησης δημοσίου χρήματος με ένα ακόμα πρόγραμμα επιδότησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, που αφορά την βιολογική μελισσοκομία αλλά και σε ένα ακόμα φορέα του υπουργείου Αγροτικής ανάπτυξης, τον ΕΛΓΑ.

Το 2010 όταν ξέσπασε η κρίση, ένα από τα επιχειρήματα όσων υπερασπίζονταν τα μνημόνια ως αναγκαίο κακό και ήθελαν αποδώσουν ευθύνες στους Έλληνες

πολίτες («όλοι μαζί τα φάγαμε») ήταν το παράδειγμα αγροτών με αθέμιτο πλουτισμό από επιδοτήσεις. Η διακυβέρνηση Μητσοτάκη κατάφερε να επιστρέψει την Ελλάδα στο 2010. Σήμερα οι Ευρωπαίοι, συζητώντας για την νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική, μιλούν για περικοπή των κονδυλίων που αφορούν την Ελλάδα, ακριβώς γιατί πηγαίνουν σε ημετέρους και όχι για την παραγωγική ανασυγκρότηση. Για τον λόγο αυτό πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος το σκάνδαλο αυτό, όσο ψηλά και αν φτάνει. Είναι δική μας υποχρέωση να εργαστούμε ώστε η αλήθεια να λάμψει.

Μια ακόμα διάσταση του σκανδάλου είναι η ενδεχόμενη εμπλοκή υπαλλήλων υπηρεσιών που διαβεβαίωναν για την ύπαρξη εκμεταλλεύσεων. Την εκτόξευση αιγοπροβάτων στην Κρήτη από δύο κόμμα τέσσερα (2,4) εκατομμύρια από 2015 έως 2019 σε επτά κόμμα οκτώ (7,8) εκατομμύρια αιγοπρόβατα το 2024. Η οσμή του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, δυστυχώς έχει επικαλύψει όλους τους αγρότες της χώρας. Όλες και όλοι πλέον είναι επιφυλακτικοί απέναντι στον αγροτικό κόσμο. Ευθύνη της πολιτείας και του πολιτικού προσωπικού είναι να υπερασπιστούμε την μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών που είναι πραγματικά στην παραγωγή. Που δίνουν καθημερινά τον αγώνα της επιβίωσης απέναντι σε πολλές δυσκολίες. Τη στιγμή που καταγγελίες και στοιχεία για κακοδιαχείριση, πελατειακές σχέσεις και διασπάθιση δημοσίου και ευρωπαϊκού χρήματος βρίσκονται υπό διερεύνηση, έρχονται στο φως εικόνες που προκαλούν πολλά ερωτήματα. Σύμφωνα με ρεπορτάζ τηλεοπτικού σταθμού, δεκάδες κούτες με επίσημα έγγραφα του ΟΠΕΚΕΠΕ, που χρονολογούνται έως και δέκα χρόνια πίσω, ρίχνονται περί την 10^η Ιουλίου 2025 σε καρότσα φορτηγού με προορισμό την ανακύκλωση. Η «μεταφορά» γίνεται από αποθήκη του ΟΠΕΚΕΠΕ που βρίσκεται στον 2ο όροφο πολυκατοικίας στη Μοναστηρίου 90 στη Θεσσαλονίκη, έναν χώρο χωρίς καμία σήμανση, που δεν παραπέμπει σε επίσημη κρατική δομή. Απορίας άξιο ποιός έδωσε το πράσινο φως να πεταχτούν δεκάδες αρχεία, χωρίς καμία εξήγηση, καμία διαφάνεια, κανέναν έλεγχο.

ΙΧ. ΑΞΙΟΠΟΙΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

1. Απάτη σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Με τον ν. 2803/2000 «Κύρωση της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με

αυτήν Πρωτοκόλλων» (Α' 48) προβλέφθηκε το κακούργημα της ευρωαπάτης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο τέταρτο παρ. 2 του ν. 2803/2000 (Απάτη σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) *"1. Όποιος με τη χρήση πλαστών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων ή με την απόκρυψη ή με την κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης παρασιώπηση πληροφοριών ή με τη μη κατά προορισμό τους χρήση των πόρων που του χορηγήθηκαν ή των πλεονεκτημάτων που είχε νόμιμα αποκτήσει, αχρεωστήτως εισπράττει ή παρακρατεί ή παρανόμως ελαττώνει πόρους του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των προϋπολογισμών, των οποίων η διαχείριση ασκείται από τις Κοινότητες ή για λογαριασμό τους, τιμωρείται με φυλάκιση. 2. Αν η κατά τις προηγούμενες διατάξεις βλάβη υπερβαίνει το ποσό των 25.000.000 δραχμών επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και αν η βλάβη υπερβαίνει το ποσό των 50.000.000 δραχμών επιβάλλεται κάθειρξη."*

Η ανωτέρω διάταξη καταργήθηκε με το με το άρθρο 28 του ν. 4689/2020 (άρθρο 16 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371). Παράλληλα, όμως, με το άρθρο 24 του ως άνω νόμου 4689/2020 (Επικουρικές διατάξεις για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 3 παρ. 2 στοιχεία α, β και γ, άρθρο 4 παρ. 3 και άρθρο 7 της Οδηγίας) καλύφθηκε η περίπτωση αυτή με την πρόβλεψη ποινής φυλάκισης. Μετετράπη δηλαδή το κακούργημα σε πλημμέλημα. Όμως οι διατάξεις των παρ. 1-4 που τυποποιούν αδικήματα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε. διαθέτουν ρήτρα επικουρικότητας υπέρ των άρ. 386, 386Α ή 386Β (παρ. 1), 386, 386Α (παρ. 2), άρ. 386, 386Α (παρ. 3) και, τέλος, 375 ή 390 (παρ. 4), εφόσον σ' αυτές τις διατάξεις του ΠΚ προβλέπονται βαρύτερες ποινές. Τέτοια είναι και η προκείμενη περίπτωση αφού ναι μεν έχουμε έγκλημα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε. πλην όμως εφαρμόζεται το άρ. 390 ΠΚ, το οποίο στην παρ. 2 προβλέπει ποινή κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών.

2. Κακουργηματική απιστία (άρθρο 390 ΠΚ)

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 390 ΠΚ, όπως ισχύει: *"1. Όποιος κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης προκαλεί εν γνώσει βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, της οποίας βάσει του νόμου ή δικαιοπραξίας έχει την επιμέλεια ή διαχείριση (ολική ή μερική ή μόνο για ορισμένη πράξη), τιμωρείται*

με φυλάκιση και αν η ζημία που προξενήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλη, με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή. Αν η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 120.000 ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή. 2. Αν η απιστία στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου του ελληνικού δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά των ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή έως χίλιες (1.000) ημερήσιες μονάδες. Η πράξη αυτή παραγράφεται μετά είκοσι (20) έτη ".

Η ίδια διάταξη από την 1.7.2019 και μέχρι την τροποποίησή της με το άρ. 94 ν. 4855/2021 είχε ως εξής: «1. Όποιος κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης προκαλεί εν γνώσει βέβαιη ζημία στην περιουσία άλλου, της οποίας βάσει του νόμου ή δικαιοπραξίας έχει την επιμέλεια ή διαχείριση (ολική ή μερική ή μόνο για ορισμένη πράξη), τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. Αν η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 120.000 ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή. 2. Αν η απιστία στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου του ελληνικού δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και η ζημία που προκλήθηκε υπερβαίνει συνολικά των ποσό των 120.000 ευρώ επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή έως χίλιες ημερήσιες μονάδες. Η πράξη αυτή παραγράφεται μετά είκοσι έτη.»

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της απιστίας, απαιτείται αντικειμενικώς α) πρόσωπο που έχει την επιμέλεια ή διαχείριση της περιουσίας άλλου. Η τελευταία ιδιότητα μπορεί να πηγάζει από δικαιοπραξία (λ.χ. σύμβαση εντολής, πληρεξουσιότητας, εργασίας) ή εκ του νόμου (όπως στην περίπτωση διαχειριστή νομικού προσώπου) και πρέπει να υπάρχει στο δράστη κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης, ενώ η επιμέλεια ή διαχείριση μπορεί να αφορά σε όλη την περιουσία ή σε μέρος της ή και σε μία μόνο πράξη, β) πράξη ή παράλειψη προκαλούσα ζημία στην περιουσία άλλου. Η πράξη πρέπει να εμφανίζεται ως εξωτερική και δικαιοπρακτική και, κατά κανόνα, τέτοιο χαρακτήρα έχουν οι δικαιοπραξίες (λ.χ. πώληση, δωρεά, μίσθωση κτλ), οι οιονεί δικαιοπραξίες (λ.χ. όχληση, καταγγελία κτλ), οι διαδικαστικές πράξεις (λ.χ.

ομολογία αγωγής, παραίτηση από δικόγραφο κ.τλ), οι δικαιοπρακτικές παραλείψεις (λ.χ. σιωπηρή ανανέωση σύμβασης διαρκείας κτλ), χωρίς να αρκεί η ενέργεια υλικών πράξεων, αλλά πρέπει να υπάρχει δυνατότητα πρωτοβουλίας και λήψης αποφάσεων με κίνδυνο και ευθύνη του διαχειριστή και η πράξη ή η παράλειψη να επιφέρει ζημία στην ξένη περιουσία, χωρίς όμως σκοπό ιδιοποίησης. Έτσι, αν η ζημία γίνει με εσωτερική ενέργεια, η οποία δεν εμφανίζεται εξωτερικά ως διαχειριστική πράξη, όπως με ιδιοποίηση ή καταστροφή ξένου πράγματος λαμβάνει τον χαρακτήρα της υπεξαίρεσης ή της φθοράς. Ως περιουσία νοείται η κινητή ή ακίνητη, την οποία ο δράστης διαχειρίζεται ή έχει την επιμέλειά της, γι' αυτό και, όταν πρόκειται περί περιουσίας νομικού προσώπου η περιουσία είναι ξένη για τον διαχειριστή, η δε ζημία μπορεί να είναι θετική ή αποθετική. Συνιστά ζημία και η διακινδύνευση, η οποία πρέπει να προκαλείται με την κατάχρηση της παραπάνω εξουσίας του δράστη και δεν αίρεται η ζημία εκ του ότι ο ζημιωθείς έχει αξίωση αποζημίωσης. Σημειώνεται, τέλος, ότι η πράξη ή η παράλειψη πρέπει να επιφέρει ζημία στην ξένη περιουσία άλλου, χωρίς όμως σκοπό νοσφισμού, διότι τότε θα έχουμε υπεξαίρεση.

Διακεκριμένη μορφή του εγκλήματος έχουμε στην περίπτωση που η ζημία στρέφεται κατά της περιουσίας του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ και υπερβαίνει τις 120 χιλ. €. Ωστόσο, κατά το άρ. 26 παρ. 3 ν. 4689/2020 η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 390 του Π.Κ. εφαρμόζεται και όταν το προβλεπόμενο σ' αυτές ποινικό αδίκημα στρέφεται κατά της Ε.Ε. Συνεπώς, η κακουργηματική μορφή του εγκλήματος τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση της απιστίας κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., υπό τον όρο βέβαια ότι η ζημία υπερβαίνει το όριο των 120 χιλ. ευρώ. Μάλιστα, το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του νομοθέτη στην περίπτωση αυτή για την τιμώρηση του δράστη, αποτυπώνεται στην πρόβλεψη μακρύτερης η παραγραφής, δηλ. 20 ετών (αντί των 15, κατά το άρ. 111 § 2 ΠΚ).

Υποκειμενικώς απαιτείται δόλος, που πρέπει να είναι άμεσος, καθόσον η διατύπωση του παραπάνω άρθρου, είναι "με γνώση" (άρθρο 27 § 2 ΠΚ), ήτοι πρόκειται για έγκλημα υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης, η οποία περιλαμβάνει τη γνώση και τη θέληση επαγωγής της ζημίας, δηλαδή της βλάβης της περιουσίας, αρκούσης και πιθανότητας ως προς την επέλευση του κινδύνου, ενώ τα κίνητρα και ο περαιτέρω σκοπός είναι αδιάφορα και δεν απαιτείται

σκοπός οφέλους. Τέλος, η ζημία πρέπει να οφείλεται στην παραβίαση των κανόνων της επιμελούς διαχείρισης (ΑΠ 593/2019).

3. Ηθική αυτουργία (άρθρο 46 Π.Κ) και συνέργεια (άρθρο 47 ΠΚ)

i) Σύμφωνα με το άρθρο 46 (Ηθικός αυτουργός) ΠΚ: *“1. Με την ποινή του αυτουργού τιμωρείται όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε. 2. Όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να τελέσει κάποιο έγκλημα, με σκοπό να τον καταλάβει ενώ αποπειράται να τελέσει το έγκλημα ή ενώ επιχειρεί αξιόποινη προπαρασκευαστική του πράξη και με τη θέληση να τον ανακόψει από την αποπεράτωση του εγκλήματος, τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού μειωμένη στο μισό.”*

Για την αναγνώριση ηθικής αυτουργίας κατά το άρθρο 46 παρ. 1 εδ. α' πρέπει να συντρέχουν δύο αντικειμενικές προϋποθέσεις, – η πρόκληση σε άλλον απόφασης για τέλεση εγκλήματος, – και η τέλεση άδικης πράξης εκ μέρους του φυσικού αυτουργού, καθώς και μια υποκειμενική προϋπόθεση, – ο διπλός δόλος του ηθικού αυτουργού. Νοητή είναι η ηθική αυτουργία κατά συναυτουργία. Τέλος, ηθική αυτουργία με παράλειψη είναι δυνατή, εφόσον η παράλειψη έχει χαρακτηριστικά «πράξης» (μια ενέργεια ήταν κοινωνικά αναμενόμενη) και υφίσταται επικοινωνία μεταξύ ηθικού και φυσικού αυτουργού. Πρέπει μάλιστα εδώ να σημειωθεί ότι δεν απαιτείται απαραίτητα ο ηθικός αυτουργός να είχε πέρα από την κοινωνική και μια ιδιαίτερη νομική υποχρέωση.

ii) Σύμφωνα με το άρθρο 47 (Άμεσος και απλός συνεργός) ΠΚ, όπως διαμορφώθηκε με το ν. 5090/2025, άρ. 5, «Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παρ. 1 του άρθρου 46, με πρόθεση παρέχει άμεση συνδρομή στον δράστη κατά τη διάρκεια αυτής της πράξης και στην εκτέλεση της κύριας πράξης τιμωρείται με την ποινή του αυτουργού. Αν, εκτός της περίπτωσης του πρώτου εδαφίου, παρέχει με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε, τιμωρείται ως συνεργός με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).» Η ίδια διάταξη, με ισχύ μέχρι την 30.4.2024 είχε ως εξής: (Συνεργός): «Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, πρόσφερε με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε,

τιμωρείται με μειωμένη ποινή (άρθρο 83). Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει την ποινή του αυτουργού, αν ο υπαίτιος προσφέρει άμεση συνδρομή κατά την τέλεση και στην εκτέλεση της πράξης, θέτοντας το αντικείμενο της προσβολής στη διάθεση του φυσικού αυτουργού.»

Η ουσιαστική απαξία της συνέργειας έγκειται στην αιτιώδη της συμβολή στην πραγμάτωση της αντικειμενικής υπόστασης, δηλαδή στην τυποποιημένη προσβολή ενός εννόμου αγαθού. Η παρεχόμενη συνδρομή μπορεί να είναι υλική ή ψυχική, θετική ή αποθετική. Η παρεχόμενη συνδρομή μπορεί να συνίσταται και μόνο στην ηθική ενίσχυση του δράστη. Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται λόγος για ψυχική συνέργεια. Ψυχική συνέργεια κατά τη νομολογία υφίσταται όταν συντρέχει μια ηθική-ψυχική ενίσχυση της ήδη ειλημμένης απόφασης του αυτουργού για την τέλεση της άδικης πράξης. Η συνέργεια μπορεί να έχει και μορφή παράλειψης, όπως είναι η συνήθης περίπτωση παράλειψης από πρόσωπο που είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση παρεμπόδισης της συνέργειας σε άδικη πράξη.

Χ. ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

1. Με την υπ' αριθμ. 873/55993/2015 ΚΥΑ, για τον προβλεπόμενο τρόπο κατανομής των βοσκοτόπων, όσοι από τους κτηνοτρόφους χρειάζονταν για την κάλυψη των αναγκών τους και επιθυμούσαν να κάνουν χρήση περισσότερης έκτασης βοσκότοπου, στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης δημόσιου σκοπού, μπορούσαν να αιτηθούν χορήγηση επιπλέον έκτασης βοσκότοπου από τις περιοχές, όπου υπάρχει απόθεμα, δηλαδή εκτός Χωρικής Ενότητας, αλλά αυτοί υπόκειντο στους όρους των μετακινούμενων κτηνοτρόφων και έπρεπε να αποδεικνύουν και τη μετακίνηση τους. Επίσης, σύμφωνα με την ΚΥΑ 873/55993/2015, η κατανομή των βοσκοτόπων κατ' έτος πραγματοποιείτο επί δημόσιων βοσκοτοπικών εκτάσεων.

Σύμφωνα με την εν λόγω υπουργική απόφαση, οι εκτάσεις που συμμετείχαν στην τεχνική λύση το 2017, 2018 και 2019 ήταν **υποχρεωτικά δημόσιοι βοσκότοποι**, οι οποίοι με βάση την τεχνική λύση του 2015 είχαν κατανεμηθεί, σύμφωνα με τους ως άνω περιορισμούς. **Με την θεσμική παρέμβαση του τότε Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μ. Βορίδη, αμέσως μετά την ανάληψη**

των καθυκόντων του και ως εκ του νόμου αποκλειστικά αρμόδιος για τον τρόπο κατανομής βοσκοτόπων, υπέγραψε το υπ' αριθμ. 7688/17-9-2019 εμπιστευτικό έγγραφο με θέμα την “διαβίβαση κατανομής επιλέξιμων βοσκοτόπων”. Διά του εγγράφου αυτού, προβλέφθηκε ότι λόγω ελλείψεων επιλέξιμων βοσκοτόπων, σε ορισμένες χωρικές ενότητες, εγκρίνεται η κατανομή των βοσκοτόπων σε άλλες χωρικές ενότητες της νησιωτικής και Ηπειρωτικής Ελλάδας, αλλά χωρίς την επιβολή περιορισμών και προϋποθέσεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι μεταξύ 2016 και 2019, σύμφωνα με το διαβιβαστικό της Εισαγγελίας εκτινάχθηκε από τα 8000 η απαιτούμενη έκταση (Ha) της κατανομής στην Κρήτη το 2016 σε 106.939 (Ha) το 2019. **Η κατανομή βοσκοτόπων εκτός Χωρικής Ενότητας, μέσω της εν λόγω απόφασης του Υπουργού κ. Μ. Βορίδη,** είναι η πρώτη ενέργεια, η οποία αποτέλεσε την αρχή και τη βάση για την υποβολή ψευδών δηλώσεων ΕΑΕ από το 2020 έως το 2023, ως προς τις δηλωθείσες βοσκοτοπικές εκτάσεις **και την εξ αυτής ανέλεγκτη δημιουργία τεχνητών συνθηκών παράνομης λήψης Εθνικού Αποθέματος.** Επί της θητείας του κ. Βορίδη, διαπιστώνεται η υποβολή Ψευδών δηλώσεων ΕΑΕ για την κατανομή του εθνικού αποθέματος (ΕΑ), με την συντριπτική πλειοψηφία των δηλούμενων εκτάσεων τα έτη **2020, 2021** για κατανομή στο ΕΑ να αφορά σε βοσκοτόπια χωρίς ζώα, εκτός της εκάστοτε περιφέρειας, τις οποίες εικονικά εμφάνιζαν ως ιδιωτικές, ενώ οι ίδιες βοσκοτοπικές εκτάσεις, συμμετείχαν στην τεχνική λύση των προηγούμενων ετών, άρα ήταν a priori δημόσιες εκτάσεις που εξυπηρετούσαν τους σκοπούς της κτηνοτροφίας.

Κρίσιμο στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι οι εκτάσεις αυτές δεν ήταν εφικτό να είναι σε γνώση των αιτούντων - εικονικών παραγωγών, και δη όταν βρίσκονται σε άλλες Χωρικές Ενότητες, μακριά από την έδρα του φερόμενου παραγωγού. Άρα, φέρονται να ήταν γνωστές σε στελέχη του ΟΠΕΚΕΠΕ, στον Τεχνικό Σύμβουλο του ΟΠΕΚΕΠΕ και στα κατά τόπους ΚΥΔ, μέσω των οποίων διαρρέονταν στους παραγωγούς οι σχετικές πληροφορίες. Έτσι, **επί Υπουργίας κ. Μ. Βορίδη, ήδη από το 2019 (η κατανομή του Εθνικού Αποθέματος έγινε από τον Νοέμβριο και μετά από την κυβέρνηση ΝΔ) και κυρίως από το 2020,** παρατηρήθηκε αναιτιολόγητο ποσοστό δηλώσεων παραγωγών και αύξηση αξίας των χορηγηθέντων δικαιωμάτων (υπερδιπλασιάστηκαν και τα δύο μεταξύ 2018-2020 ειδικότερα για την Κρήτη), οι οποίοι δήλωσαν για την κατανομή στο Εθνικό Απόθεμα και την λήψη δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης, δημόσιες βοσκοτοπικές

εκτάσεις, ως ιδιωτικές, ενώ δεν είχαν ούτε το επάγγελμα του παραγωγού, ούτε τις εν λόγω εκτάσεις στην νόμιμη κατοχή τους.

Κατόπιν αυτών, επί Υπουργίας κ. Μ. Βορίδη, **α)** η απαίτηση από το Εθνικό Απόθεμα εκτοξεύθηκε στα 45 εκατομμύρια ευρώ και **β)** παρατηρήθηκε ανομοιομορφία στην κατανομή του εθνικού αποθέματος, καθώς μία (1) από τις (13) δεκατρείς Περιφέρειες, η Κρήτη έλαβε μεγαλύτερο από το εξήντα επτά τοις εκατό (67%) (!) του συνολικού εθνικού αποθέματος της χώρας όταν το 2017 είχε μόλις δεκαοχτώ τοις εκατό (18%), αυξάνοντας την κατανομή κατά ποσοστό τριακόσια εβδομήντα τοις εκατό (370%) και **γ)** η ανομοιομορφία και η ραγδαία αύξηση έλαβε χώρα, ενώ στην ίδια περιφέρεια, δεν υπήρχαν ελεύθερες εκτάσεις για κατανομή και όλο σχεδόν το μέρος των εκτάσεων χωρίς ζώα, αφορά σε εκτάσεις εκτός αυτής της Χωρικής ενότητας. **Τα στοιχεία αυτά είναι εμφανή στον σχετικό πίνακα κατανομής του ΕΑ 2020, που επισυνάπτεται αυτούσιος.**

Πίνακας 6 Κατανομή του ΕΑ 2020

Χορήγηση δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης από το εθνικό απόθεμα (ΕΑ) ΕΤΟΥΣ 2020 Πληρωμή Δεκεμβρίου 2020

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ1	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ2	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΑ ΠΕ3	ΑΞΙΑ ΕΑ σε € ΠΕ1	ΑΞΙΑ ΕΑ σε € ΠΕ2	ΑΞΙΑ ΕΑ σε € ΠΕ3	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ σε €
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	886	250,88	2.981,15	196,75	58.958,00	934.200,96	74.611,08	1.067.770,04
Αττικής	285	929,53	91,67	304,12	188.955,52	27.702,71	114.107,33	330.765,56
Βορείου Αιγαίου	639	4.309,60	113,44	550,62	893.960,38	37.422,16	214.743,15	1.146.125,69
Δυτικής Ελλάδας	2.325	2.556,63	2.060,50	2.202,34	542.615,64	626.842,14	824.822,63	1.994.280,41
Δυτικής Μακεδονίας	751	1.676,93	2.474,72	66,92	352.136,63	793.995,34	27.842,68	1.173.974,65
Ηπείρου	919	1.647,12	831,20	628,95	351.530,62	236.965,42	231.761,99	820.258,03
Θεσσαλίας	1.662	4.507,97	2.467,24	606,89	924.044,22	759.087,60	240.219,41	1.923.351,23
Ιονίων Νήσων	278	525,72	37,92	258,70	110.699,13	10.729,30	105.894,09	227.322,52
Κεντρικής Μακεδονίας	2.066	520,25	4.111,96	903,61	109.620,33	1.329.421,99	357.514,26	1.796.556,58
Κρήτης	8.433	137.543,35	970,49	5.802,64	27.907.776,14	269.958,09	2.044.366,64	30.222.100,87
Νοτίου Αιγαίου	622	3.276,40	179,27	317,41	680.315,61	60.281,11	121.771,98	862.368,70
Πελοποννήσου	2.426	860,05	697,46	2.468,14	186.075,76	214.623,15	990.795,80	1.391.494,71
Στερεάς Ελλάδας	2.151	3.447,51	1.695,20	2.203,60	712.727,90	510.081,39	819.374,29	2.042.183,58
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	23.443	162.051,94	18.712,22	16.510,70	33.019.395,88	5.811.261,36	6.167.825,33	44.998.482,57

Εν γένει, παρά την εκτεταμένη κατανομή ΕΑ των ετών 2020 και 2021, σε δικαιούχους που δήλωναν αποκλειστικά μόνο βοσκότοπους χωρίς ζώα, (δηλαδή σε καλή κατάσταση), και εξαιρετικά μακριά από την έδρα της εκμετάλλευσης και κατοικίας τους, **δεν έλαβε χώρα καμία ενδεικνυόμενη ενέργεια διερεύνησης και περιορισμού του φαινομένου αυτού. Αντίθετα, οι διοικητικοί έλεγχοι για τον εντοπισμό των εκτάσεων που συνέβαλαν στην ανισοκατανομή του ΕΑ ήταν αναποτελεσματικοί και ο τρόπος και οι οδηγίες υπό τις οποίες διεξάγονταν δεν λειτούργησαν αποτρεπτικά ή περιοριστικά προς όσους ήθελαν να**

δημιουργήσουν τεχνητές συνθήκες κατανομής και λήψης ΕΑ. Διαπιστωνόταν η διεξαγωγή αποκλειστικά διοικητικών ελέγχων, γεγονός που πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα της σκόπιμης παράλειψης διεξαγωγής και επιτόπιων ελέγχων, ώστε να διατηρείται η νομιμοφάνεια και ο μη εντοπισμός της τήρησης των βοσκοτόπων σε καλή γεωργική κατάσταση. Η τήρηση ενός μηχανισμού παραπλανητικών διαδικασιών ελέγχου, ενισχύθηκε με την υπ' αριθ. 4658/22.01.21 5η τροποποίηση της υπ' αριθμ. 85112/2015 εγκυκλίου του ΟΠΕΚΕΠΕ, κατά τρόπο ώστε να διευκολύνει τις ψευδείς δηλώσεις σε απομακρυσμένες περιοχές, καταργούσε την απαίτηση ελέγχου ισχυρών νομικών εγγράφων, ήτοι τίτλων ιδιοκτησίας, πιστοποιητικά κτηματολογίου για την απόδειξη της νόμιμης κατοχής των εκτάσεων.

Κατόπιν των ανωτέρω συνθηκών, και ενώ είχαν ήδη ξεκινήσει οι πολλαπλές αναφορές του **τότε Προέδρου κ. Βάρρα**, δεσμεύθηκαν και εξαιρέθηκαν της πληρωμής οι αιτούντες που προέκυψε ότι πληρούσαν τις ανωτέρω τεχνητές συνθήκες για την κατανομή στο ΕΑ, εντούτοις όμως, με έγγραφα εσωτερικής αλληλογραφίας και προφορικές άνωθεν εντολές, γινόταν εν συνεχεία αποδέσμευση των πληρωμών, **με συνέπεια να πληρώνονται και οι παραγωγοί, ενόσω διαρκούσε ο έλεγχος βάσει καταγγελιών, αγνοώντας τις καταγγελίες και τα ευρήματα.** Με τον τρόπο αυτό, η κατανομή θα μπορούσε να περιορίζεται, ενδεικτικά από τα σαράντα πέντε (45) εκ. Ευρώ το 2020 θα μπορούσε να περιοριστεί στα τριάντα δύο (32) εκ. ευρώ το 2022, μόνο σε μια από τις δεκατρείς (13) περιφέρειες της Χώρας, όπου είχε παρατηρηθεί η μεγαλύτερη και αναιτιολόγητη αύξηση των δηλώσεων παραγωγών για συμμετοχή στο ΕΑ. Εντούτοις, οι πραγματοποιούμενοι έλεγχοι, ήταν όλως ελλιπείς και αναποτελεσματικοί με συνέπεια, παρά την αρχική δέσμευση των ως άνω ποσών, οι αρμόδιες διευθύνσεις Άμεσων Ενισχύσεων και Τεχνικών Ελέγχων, να μην εξαιρέσουν τα παραπάνω ΑΦΜ, ενώ ήταν υπό έλεγχο, από την πληρωμή των δικαιωμάτων και την παράνομη λήψη των κοινοτικών επιδοτήσεων. Ο **Γρηγόριος Βάρρας**, διαπιστώνοντας την ψευδή δήλωση ως ιδιωτικών εκτάσεων που ήταν δημόσιοι βοσκοτόποι, διέταξε ελέγχους βάσει κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου (π.χ. βοσκοτόπια χωρίς ζώα, μακριά από τη μόνιμη κατοικία των αιτούντων), μη ενημερώνοντας τη Διεύθυνση Τεχνικών Ελέγχων για να αποφύγει διαρροές και παρεμβάσεις και τροποποιώντας στις 29/10/2020, την εγκύκλιο ώστε οι ελεγκτές να ζητούν ισχυρούς τίτλους ιδιοκτησίας και όχι μόνο το Ε9, οδηγώντας σε

αναστολή πληρωμής περίπου τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ΑΦΜ που είχαν ήδη ενταχθεί στο καθεστώς ενισχύσεων. Επίσης, ο κ. Βάρρας, ήταν αυτός που το 2020, υπέβαλε διαδοχικές αναφορές στην Εισαγγελία, γνωστοποιώντας ήδη την κατάσταση.

Ο κ. Βορίδης, αντί να ενεργήσει κάθε ενδεικνυόμενη και επιβεβλημένη εκ του νόμου, της εγγυητικής θέσεώς του για την προστασία της αγροτικής παραγωγής και των κοινοτικών ενισχύσεων, συμβάλλοντας έστω στην πρόωρη ανίχνευση και εντοπισμό του φαινομένου, και περιορίζοντας την έκταση της μελλοντικής ζημίας, εντούτοις, φέρεται να προέβη στον εξαναγκασμό της παραίτησής του κ. Βάρρα, (10/11/2020), αμέσως μετά την υποβολή των μηνυτήριων αναφορών, ώστε να διακοπεί ο έλεγχος της ανισοκατανομής του Εθνικού Αποθέματος και της εξ αυτής λήψης παράνομων επιδοτήσεων σε εικονικούς κτηνοτρόφους και επί παράνομων βοσκοτοπικών εκτάσεων, ώστε να εξακολουθήσει το σύστημα της κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων από φερόμενους ως κτηνοτρόφους και να συνεχίσουν την λήψη παράνομων κοινοτικών ενισχύσεων.

Την παρέμβαση για διακοπή των ελέγχων από τον κ. Βάρρα, επιβεβαίωσε ο Μ. Βορίδης, ο οποίος ως Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δημοσίευσε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 975) το διορισμό του Δημήτρη Μέλα σε θέση ευθύνης για τον τεχνικό έλεγχο και τις άμεσες ενισχύσεις. Περαιτέρω, ο κ. Βορίδης, **όρισε στην θέση του Προέδρου τον κ. Θεοφάνη Παπά και Δημήτριο Μελά**, προκειμένου να τροποποιήσουν εκ νέου την υπ αριθμ 85112/2015 εγκύκλιο, κατόπιν εισηγήσεως της Διευθύντριας Τεχνικών ελέγχων του οργανισμού Αθανασίας Ρέππα, επιστρέφοντας στην ουσία στο προηγούμενο καθεστώς των χαλαρών διοικητικών ελέγχων, και αποδέσμευσαν την πληρωμή των υπό έλεγχο ΑΦΜ.

Ειδικότερα, ο κ. Βορίδης ως Υπουργός είχε την εποπτεία και τον έλεγχο του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, και επομένως την εποπτεία και τον έλεγχο για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Οργανισμού ως αρμόδιου για τη διαχείριση των πόρων των δύο Ευρωπαϊκών Ταμείων και την πληρωμή και έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας της πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων καθώς και την τήρηση των όρων που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει για τη διαπίστευση.

2. Ο Ελευθέριος Αυγενάκης, από όλα τα παραπάνω φέρεται να συνέχισε την τακτική του κ. Βορίδη, να γνώριζε το σύστημα μη νόμιμης κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων, αποτέλεσμα του οποίου ήταν να εμφανίζονται εικονικά ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων, χωρίς να είναι παραγωγοί και να λαμβάνουν κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι. Συνειδητά φέρεται και ενώ είχαν τεθεί σε γνώση του, να απέκρυπτε καταγγελίες και αναφορές των καταγγελιών και των αναφορών, για τη διαδικασία δημιουργίας συνθηκών τεχνητών επιλεξιμότητας. Αναφέρεται ρητά στις νόμιμες συνακροάσεις ότι γνώριζε για αναβολή ελέγχων και συναινούσε σε αυτό φερόμενος να αναφέρει ότι *«όταν είχε έρθει, λέει όχι δεν θα γίνει κανένας έλεγχος»* ή *«Θα το δούμε κάποια στιγμή να πάει παραπίσω»*. Επιπλέον, φέρεται εν γνώσει του να δημιουργούσε ένα σύστημα έλλειψης ορθών ελέγχων, αποτρέποντας την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα φέρεται να άσκησε έντονες πιέσεις στον τότε πρόεδρο του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελο Σημανδράκο σχετικά με την ταχύτητα των ελέγχων και το αν είχε το δικαίωμα να κρατά όλα αυτά τα ΑΦΜ μπλοκαρισμένα. Η πίεση του κ. Αυγενάκη προς τον κ. Σημανδράκο έγινε «αφόρητη» τον Οκτώβριο του 2023, σε διάστημα προεκλογικής περιόδου για τις αυτοδιοικητικές εκλογές, και τελικά τον ώθησε σε παραίτηση, δηλώνοντας ο κ. Σημανδράκος ότι *«εξαναγκάστηκε να αποχωρήσει από τον Οργανισμό»*. Ο κ. Αυγενάκης φέρεται μέσω της πίεσης που άσκησε η οποία οδήγησε στην παραίτηση του προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ότι κατάφερε να γίνει αποδέσμευση και πληρωμή των ΑΦΜ, ενώ αυτά βρίσκονταν σε έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ο κ. Αυγενάκης φέρεται να παρεμπόδιζε την διερεύνηση της υπόθεσης του εθνικού αποθέματος και την αναζήτηση ευθυνών και με αυτόν τον τρόπο επέτρεψε την διασπάθιση των κοινοτικών πόρων. Επιπροσθέτως ο κ. Αυγενάκης δημόσια υπεραμύνονταν της παρέμβασής του ενώ ήξερε ότι γινόταν έλεγχος και διαφήμιζε την «λύση» που κατάφερε σε χρονίζον πρόβλημα των αγροτών σε σχέση με τον ΟΠΕΚΕΠΕ παρά το γεγονός ότι γνώριζε όλα τα προβλήματα που θα δημιουργούσε αυτή η λύση.

Ειδικότερα, ο κ. Αυγενάκης ως Υπουργός είχε την εποπτεία και τον έλεγχο του ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, και επομένως την εποπτεία και τον έλεγχο για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Οργανισμού ως αρμόδιου για

τη διαχείριση των πόρων των δύο Ευρωπαϊκών Ταμείων και την πληρωμή και έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας της πληρωμής των αγροτικών ενισχύσεων καθώς και την τήρηση των όρων που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει για τη διαπίστευση.

ΧΙ. ΥΠΑΓΩΓΗ

1. Ο κ. Βορίδης Μαυρουδής (Μάκης) πρέπει να διερευνηθεί, αν με πράξεις και παραλείψεις του, εκμεταλλευόμενος και καταχρώμενος την θέση ευθύνης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις αποκλειστικές εκ του νόμου και της θέσεώς του αρμοδιότητες, τέλεσε το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας και της συνέργειας σε κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ (άρθρο 390 παρ. 1 και 2 σε συν. με άρ. 46 και 47 ΠΚ) καθώς αποδεικνύεται ότι α) με την διαχειριστική ενέργεια της απόφασης περί κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων και εκτός χωρικής ενότητας, παρείχε την άμεση συνδρομή σε υπαλλήλους του ΟΠΕΚΕΠΕ, ΚΥΔ και παραγωγούς, ώστε να εμφανίζονται οι ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων και χωρίς να είναι παραγωγοί να συμμετέχουν στην κατανομή του Εθνικού Αποθέματος, λαμβάνοντας παρανόμως κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι

β) με την εκμετάλλευση της πολιτικής και θεσμικής αρμοδιότητας διόριζε και έπαυε τα θεσμικά όργανα διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, ήτοι προέβη σε παύση του κ. Βάρρα από την θέση του Προέδρου, και σε διορισμό άλλου προσώπου της επιλογής του, με σκοπό εν τέλει ως ηθικός αυτουργός να δημιουργεί και να συντηρεί υπό την εποπτεία του ένα σύστημα - μηχανισμό παράνομης κατανομής εθνικού αποθέματος

γ) καταχρώμενος επίσης της πολιτική και θεσμική ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, συνειδητά παρέλειπε να αξιολογεί τις καταγγελίες και αναφορές, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του, και αφορούσαν στη παράνομη κατανομή ΕΑ.

δ) εν γνώσει του συντηρούσε ένα σύστημα κατευθυνόμενων ελέγχων, με την εντολή, ακόμη και προσαρμογής της νομοθεσίας, καθώς τροποποιούνταν εγκύκλιοι, κατά τρόπο που συνδυαστικά με άλλα στοιχεία, παρείχαν κάλυψη στα όργανα των υπηρεσιών ελέγχων και πληρωμών του ΟΠΕΚΕΠΕ.

ε) Εν γνώσει του ο κ. Βορίδης, έδωσε εντολή το 2021 για την πληρωμή δικαιούχων ενώ τελούσαν σε έρευνα, παρέχοντας κάλυψη στα όργανα που πραγματοποίησαν τις πληρωμές και ζημιώνοντας τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

Ο κ. Βορίδης, πρέπει να διερευνηθεί αν όσο χρόνο είχε την ιδιότητα του πολιτικού προϊσταμένου, ενεργούσε εκδίδοντας αποφάσεις, που οδηγούσαν σε ευρύ πεδίο παράνομης δήλωσης δημόσιων εκτάσεων, παρέχοντας εντολές στα μέλη της Διοίκησης του ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία είχαν εκ της ιδιότητάς τους διακριτούς και αλληλοϋποστηριζόμενους ρόλους, στον συνολικό μηχανισμό της παράνομης κατανομής Εθνικού Αποθέματος, αναπτύσσοντας μια συλλογική δράση με κατανομή ρόλων, διάρκεια στο χρόνο, ιεραρχική δομή και στόχο την διάπραξη σωρείας εγκλημάτων. Ο εν λόγω Υπουργός, καταχρώμενος την πολιτική του ιδιότητα, και προκειμένου να μην διακοπεί η παράνομη λήψη των ενισχύσεων, προέβαινε σε παύσεις θεσμικών μελών, όταν ήταν προ των πυλών η αποκάλυψη της παράνομης δράσης εξ αυτών, ενώ έδινε παράνομες εντολές πληρωμών, σε μέλη της οργάνωσης που ήταν επιφορτισμένα με την πληρωμή των επιδοτήσεων, ώστε να παρέχει πολιτική και νομιμοφανή κάλυψη στα μέλη του ΟΠΕΚΕΠΕ και να επιτυγχάνεται με κάθε μέσο ο σκοπός της πληρωμής των φερόμενων παραγωγών. Ενώ η διατήρηση της δράσης και του παράνομου αυτού μηχανισμού, προϋπέθετε έναν ατελή και νομιμοφανή ελεγκτικό μηχανισμό, που υπό την πολιτική κάλυψη και προστασία του Υπουργού, προέβαινε σε ατελείς, αναποτελεσματικούς και συχνά ψευδείς ελέγχους.

2. Ο Αυγενάκης Ελευθέριος, πρέπει να διερευνηθεί αν με πράξεις και παραλείψεις του, εκμεταλλευόμενος και καταχρώμενος την θέση ευθύνης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις αποκλειστικές εκ του νόμου και της θέσεώς του αρμοδιότητές, σε συνδυασμό με την πολιτική επιρροή εκ της θέσεώς του, φέρεται να τέλεσε το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας και της συνέργειας σε απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ καθώς αποδεικνύεται ότι α) γνώριζε το σύστημα μη νόμιμης κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων, αποτέλεσμα του οποίου ήταν να εμφανίζονται εικονικά ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων, χωρίς να είναι παραγωγοί και να λαμβάνουν κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι.

β) Με την προφανή δε συνειδητή απόκρυψη των καταγγελιών και των αναφορών, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του, για την ανωτέρω διαδικασία δημιουργίας συνθηκών τεχνητών επιλεξιμότητας, εν γνώσει του δημιουργούσε ένα σύστημα έλλειψης ορθών ελέγχων, και έτσι επέτρεπε την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

γ) Με την εξώθηση σε παραίτηση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελου Σημανδράκου στον οποίο ασκούσε αφόρητες πιέσεις σχετικά με την ταχύτητα των ελέγχων και το αν είχε το δικαίωμα να κρατά όλα αυτά τα ΑΦΜ μπλοκαρισμένα. Με την μεθόδευση της παραίτησης Σημανδράκου άνοιξε τον δρόμο για την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ παρά το γεγονός ότι ακόμη ήταν υπό έλεγχο. Οι πιέσεις αυτές εντάθηκαν προεκλογικά τον Οκτώβριο του 2023, ώστε να προβούν σε πληρωμή όλων των ΑΦΜ, παρά το γεγονός ότι γνώριζε ότι βρίσκονταν στη διαδικασία ελέγχων και ότι ενδεχομένως δεν δικαιούνται την λήψη κοινοτικών ενισχύσεων.

δ) Με τις ενέργειες του αυτές σταμάτησε την διερεύνηση που είχε ήδη ξεκινήσει για την υπόθεση του εθνικού αποθέματος και την αναζήτηση ευθυνών για τις παρατυπίες που είχαν εντοπιστεί.

XII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Επειδή, ο Μ. Βορίδης καταχρώμενος την πολιτική και θεσμική ιδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, φέρεται να παρέλειπε να αξιολογεί τις καταγγελίες και αναφορές, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του και αφορούσαν στην παράνομη κατανομή του Εθνικού Αποθέματος.

Επειδή, ο Μ. Βορίδης, φέρεται με πράξεις και αποφάσεις του να οδήγησε σε δημιουργία τεχνητών συνθηκών παράνομης λήψης κοινοτικών ενισχύσεων, που στηρίχθηκε στην παράτυπη δήλωση βοσκοτοπικών εκτάσεων, εκ μέρους προσώπων που είτε δεν είχαν το επάγγελμα του παραγωγού, είτε δεν διέθεταν βοσκοτοπικές εκτάσεις, είτε το αντίστοιχο ζωικό κεφάλαιο, χωρίς να εξυπηρετούνται οι πραγματικές ανάγκες της τοπικής εκτατικής κτηνοτροφίας.

Επειδή, ο Μ. Βορίδης φέρεται να άσκησε έμμεση παρέμβαση ώστε να διακοπεί ο έλεγχος των παράνομων επιδοτήσεων και των ψευδών και εικονικών

κτηνοτρόφων και βοσκοτοπικών εκτάσεων, προκειμένου να εξακολουθήσει το σύστημα της κατανομής δημόσιων βοσκοτόπων ως ιδιωτικών από φερόμενους ως κτηνοτρόφους και να συνεχίσουν την λήψη παράνομων κοινοτικών ενισχύσεων.

Επειδή, ο Μ. Βορίδης, φέρεται να μεθόδευσε την παραίτηση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Γρηγόριου Βάρρα, με στόχο να μην υλοποιηθεί τυπικός και ουσιαστικός έλεγχος σε παράτυπες ενισχύσεις και μεθοδεύσεις.

Επειδή, ο Μ. Βορίδης, φέρεται να παρενέβη είτε άμεσα είτε έμμεσα στη λειτουργία του ΟΠΕΚΕΠΕ για την επίτευξη ή την συνέχιση ή τη μη αποκάλυψη των ανωτέρω.

Επειδή, ο Ελ. Αυγενάκης, φέρεται να γνώριζε το σύστημα μη νόμιμης κατανομής και διαβίβασης των βοσκοτόπων, αποτέλεσμα του οποίου ήταν να εμφανίζονται εικονικά ιδιοκτήτες βοσκοτοπικών δημόσιων εκτάσεων, χωρίς να είναι παραγωγοί και να λαμβάνουν κοινοτικές επιδοτήσεις ως επιλέξιμοι.

Επειδή, ο Ελ. Αυγενάκης, φέρεται να απέκρυπτε συνειδητά τις καταγγελίες και τις αναφορές, που αποδεδειγμένα είχαν τεθεί σε γνώση του, για την ανωτέρω διαδικασία δημιουργίας συνθηκών τεχνητών επιλεξιμότητας.

Επειδή, ο Ελ. Αυγενάκης, φέρεται να ευνόησε την δημιουργία ενός συστήματος έλλειψης ορθών ελέγχων, αποτρέποντας με αυτό τον τρόπο την εξακολούθηση της παράνομης διαδικασίας λήψης κοινοτικών ενισχύσεων από μη δικαιούχους παραγωγούς, ζημιώνοντας αντίστοιχα τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επειδή, ο Ελ. Αυγενάκης, φέρεται να μεθόδευσε την παραίτηση του τότε Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ Ευάγγελου Σημανδράκου ανοίγοντας τον δρόμο για την πληρωμή των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ .

Επειδή, ο Ελ. Αυγενάκης, φέρεται να παρεμπόδιζε την διερεύνηση της υπόθεσης του εθνικού αποθέματος και την αναζήτηση ευθυνών.

Επειδή, ο Ελ. Αυγενάκης, φέρεται τον Ιούνιο του 2023, να άσκησε πιέσεις στα όργανα του ΟΠΕΚΕΠΕ, για την αποδέσμευση των μπλοκαρισμένων ΑΦΜ, ενώ η πίεση αυτή εντάθηκε προεκλογικά τον Οκτώβριο του 2023, ώστε να προβούν σε πληρωμή όλων των ΑΦΜ, παρά το γεγονός ότι γνώριζε ότι βρίσκονταν στη διαδικασία ελέγχων και ότι ενδεχομένως δεν δικαιούνται την λήψη κοινοτικών ενισχύσεων. Μάλιστα προέβη και σε δημόσιες δηλώσεις για την εν λόγω αποδέσμευση χιλιάδων ΑΦΜ μεσούσης της μακράς προεκλογικής περιόδου,

όπερ είναι αδύνατον να διέφυγε της προσοχής του πάντοτε «ανήξερου» Κ. Μητσοτάκη.

Επειδή, με τις ανωτέρω πράξεις και παραλείψεις τους, οι κ.κ. Μαυρουδής Βορίδης και Ελευθέριος Αυγενάκης φέρονται να ζημίωσαν τους οικονομικούς πόρους της ΕΕ, με σκοπό να ωφελήσουν φυσικά πρόσωπα να λάβουν παράνομες επιδοτήσεις.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

Όπως, σύμφωνα με το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών», ως ισχύουν, συσταθεί Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατά των

1) Βορίδη Μαυρουδή (Μάκη), Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων από 09/07/2019 έως 05/01/2021 και

2) Αυγενάκη Ελευθέριου, Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων από 27/06/2023 έως 14/06/2024

για τα αδικήματα της

(i)συνέργειας σε κατάχρηση κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και (ii) ηθικής αυτουργίας στην τέλεση κατάχρησης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [Άρθρο 22 παρ. 1 του Κανονισμού ΕΡΡΟ, 5 παρ. 1, 4 παρ. 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371], τα οποία υπάγονται στο εθνικό δίκαιο τυποποιούνται και τιμωρούνται ως:

(α) Συνέργεια σε κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ (άρθρ. 390 παρ.1 και 2 σε συνδ. με άρθρ. 47 ΠΚ).

(β) Ηθική αυτουργία σε κακουργηματική απιστία κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε., τελεσθείσα από κοινού και κατ' επανάληψη, με ζημία άνω των 120.000 ευρώ. (άρθρ. 390 παρ.1 και 2 σε συνδ. με άρθρ. 46 παρ. 1 ΠΚ), **καθώς και για οποιοδήποτε άλλο έγκλημα προκύψει, κατά την διενεργηθησόμενη Προκαταρκτική Εξέταση.**

[Άρθρα 26α, 27, 46 παρ. 1, 47, 94, 98, 390 παρ. 1 και 2 ΠΚ και 24 παρ. 4, 26 παρ. 1 και 3 του Ν. 4689/2020]

Αθήνα, 15 Ιουλίου 2025

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ

Φάμελλος Σωκράτης

Καλαματιανός Διονύσης

Ακρίτα Έλενα

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Γεροβασίλη Όλγα

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ειρήνη

Ζαμπάρας Μιλτιάδης

Καραμέρος Γιώργος

Κασιμάτη Νίνα

Κεδίκογλου Συμεών

Κόκκαλης Βασίλης

Κοντοτόλη Μαρίνα

Μαμουλάκης Χάρης

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Κατερίνα

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παππάς Νίκος

Παπαηλιού Γιώργος

Πολάκης Παύλος

Τσίπρας Αλέξης

Τσαπανίδου Πόπη

Ψυχογιός Γιώργος

ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Χαρίτσης Αλέξανδρος (Αλέξης)

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αχτσιόγλου Ευτυχία (Έφη)

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Τζανακόπουλος Δημήτριος

Τζούφη Μερόπη

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φερχάτ Οζγκιούρ

Φωτίου Θεανώ